

ZVONČEK

LIST
S PODOBAMI

ZA
SLOVENSKO
MLADJNO

LETO XX.
ŠTEV. 7. IN 8.
VEL. SRPAN 1919.

Vsebina.

1. <i>Gustav Šilih</i> : Pravljica o beli roži. Pesem	145
2. <i>Tone Gaspari</i> : Pastir Nande. Povest	147
3. <i>Simon Palček</i> : Otrok in domovina. Pesem	151
4. <i>Janko Leban</i> : Na tuji zemlji. Povest s podobo	152
5. <i>Devojana</i> : Tvoj dan! Pesem	156
6. <i>Simon Jenko</i> . Podoba	157
7. <i>Mica Kepova</i> : Stric Bernard. Povest	158
8. <i>Ivan Erbežnik</i> : Gora, ki se kolje. Zgodba iz davnih let s 4 podobami	161
9. <i>Joško Globevnik</i> : Jež in vrana. Basen	168
10. <i>Josip Lapajne</i> : Na planine! Opis	168
11. <i>E. Gangl</i> : Rešilec. Zgodba	175
12. <i>Tone Gaspari</i> : Dve pesmi	176
13. Poletna zabava. Podoba	176
14. <i>Cvetinomiški</i> : Iz cvetočih dni. Povest	177
15. <i>E. Gangl</i> : Mrak. Pesem	182
16. Na počitnicah. Podoba	183
17. <i>Tone Gaspari</i> : Oče in sin. Povest	184
18. <i>Ivanka Kocijanova</i> : Veselje v prirodi. Pesem	185
19. Pouk in zabava	186
20. Kotiček gospoda Doropoljskega	189

Lístnica uredništva.

Devojana: Spis o Slavici porabimo, kadar dobimo kliše. — Pišite poslej vsako pesem na poseben list! — Pozdrav!

Rešitve sprejemamo tekom prvih 14 dni po odpravi vsake „Zvončkove“ številke!

Zaradi podraženja papirja, klišejev in vseh tiskarniških potrebščin ter zaradi zvišanja plač vsemu tiskarniškemu osebju smo primorani dvigniti naročnino „Zvončku“ na letnih **15 K.** — Novim naročnikom so vse letošnje številke še vedno na razpolago.

„Zvonček“ izhaja v mesečnih zvezkih ter stane vse leto 15 K, pol leta 7 K 50 h, četrt leta 3 K 75 h. Posamezne številke po 1 K 50 h.

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Uredništvo „Zvončka“ v Ljubljani.**

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Štev. 7. in 8. V Ljubljani, meseca mal. srpana 1919.

Leto XX.

Pravljica o beli roži.

Lipa raste na poljani širni,
 a pod lipo lepa bela roža;
 samotarki peva jug nemirni
 in jo rahlo po obličju boža.
 Govori ji o votlini tajni,
 ki se širi do osrčja zemlje,
 o Matjaževi armadi bajni,
 ki pod goro snežnobelo dremlje,
 o Alenki, dražestni kraljici,
 sanjajoči v skalnati temnici.

Roža bela rekla je nevoljno:
 „Naj le sanja... to so bajke davne;
 poprosila solnce bom vesoljno,
 da pokaže mi junake slavne,
 jih privede iz dežel neznanih:
 ko prebrodijo globoko morje,
 pohitijo preko step prostranih
 in čez strmo zidano pogorje.
 Ti veš mnogo... prosim te, povej mi
 solnce zlato, čudeže naštej mi!“

Solnce se je hitro oglasilo,
 poučilo rožo radovedno:
 „Kje junakov zdaj bi naj dobilo,
 ko bore se vsi za zemljo dedno?
 Čudeži se nič več ne godijo,
 človek sam jih že s sveta pregnal je;
 našli so si novo domačijo,
 a do nje hité brezkončne dalje.
 Plašni skrivajo se v svetlem gradu,
 ki stoji ob zlatem vodopadu.
 V grad ne vodijo nobena vrata,
 zlata voda mu poljublja skale,
 da se vtrinjajo zrcala zlata,
 če pogledam žoltopene vale.
 Čudeži, junaki čaroviti,
 trdno so se v svetli grad zaprli,
 k njim v posete ni mogoče priti:
 za seboj mostove so podrli.“

Rožica je tožna onemela,
 žalostno je lipa zašuštela.

Ptičke tri so k lipi priletele,
 ptičke majhne, ptičke sladkokljune;
 čudolepo pesem so zapele,
 kot zvene bi srebrne strune:
 „V svojih kljunčkih, roža lepota,
 hočemo te v svetli grad ponesti!“
 Razjasnila so se cvetki lica,
 dala radostno se je odvesti.
 V kljunčke so jo drobne pevke vzele,
 pa so bliskoma se v zrak popele.

Prebudila se je tretja zora,
 ko so trudne v svetli grad zavile,
 v zlatem blesku čudežnega dvora
 rožico na slame položili.
 Sladek vonj se v kamrice prelil je,
 kjer so čudeži-junaki spali,
 prav nalahko, nežno jih zbudil je,
 da so brzo kakor veter ustali,
 pohiteli k rožici veselo,
 jo poljubljali na lice belo.

„Lepa hvala za poset premili,
 lepa hvala, roža lepota.“
 Presijajno so jo gostili,
 štiri dni je bila veselica.
 V jutru petem so ji podelili
 moč škričnostno, silo čudotvorno
 in presrečno so se poslovili
 in jo nesli spet na slame dvorno.
 Ptičke drobne so jo v kljunčke vzele,
 kakor vihra k lipi poletete.

Ko je zjutraj solnce zablestelo
 in je rožica še sladko spala
 ter obličje njeno je žarelo,
 kot da je pri zvezdah svatovala,
 ko so cvetke vse se prebudile,
 biserov nanizale na glave,
 vsepovsod se ptičke oglasile,
 črni murni iz visoke trave,
 ko je ustala vsa ravan zelena,
 šla sta mimo Vladko in Milena.

„Roža, roža!“ je zaklical Vladko.
 „Rožica!“ je vzkljknila Milena.
 „Ali vonjaš? To vonjavo sladko?
 Brez primere je lepota njena...
 V čudnem svitu se bliščijo listi,
 kakor da so v solncu se topili...
 Vladko, Vladko! Glej, kako so čisti,
 kakor da so v srebru se umili...“

V slutnji težki je zatrepetala
 in s pogledi milosti prosila;
 kakor blisk jo tema je obdala,
 a lepoto svojo je razlila
 na Mileno, njeno glavo mlado...

„Zdaj si lepa, kakor še nikoli!“
 glasno kriknil je zavzeti Vlado.

Roža vzdihnila je v silni boli,
 umiraje ji zašepetala:
 „Kar sem bila, to si ti postala...“

Gustav Šilih.

TONE GASPARI:

Pastir Nande.

I.

akor glasovi lepe muzike tipljejo zlati predhodniki nebeškega solnca v zgodnje jutro. Dolí na cestah leži še tema, na poljanah vijoličast mrak, nad vasjo pa se redči v polspanju siva meglica. Gozdnato sedlo se trudno giblje, bukovje v njem tiho šumi in šepeče budnico v dremajoče stvarstvo. Zahodni grebeni gorá se komaj vidno nasmihajo, za njimi na obzorju pa se poraja nekaj neskončno sladkega, ki je po božjem ukazu namenjeno ubogim srcem, trepetajočim v hladu; poslano je težkim nezaprtim očem v olajšavo bolesti, ki peče in suši vse neizjokane solze. In ta sladkost je tako silna, da prevzame drobna srca kosov, da v goščavah zagodejo pozdrav s čistimi glasovi. Slavci povabijo družice na raj, in te odgovarjajo z nežnimi klici kakor neveste ženinom.

Za grebenom se zjasni. Vstane jutro in prižge nekje za morjem presvetlo luč. Nevidna roka gre s plamenom od vrha do vrha ter užiga kamenite konice, da žare kakor sveče v cerkvi. Za njimi visoko v mlečno nebo pa se dviga ogromni oltar, poln prelivajočih se barv, poln skrivnosti zgodnjega jesenskega jutra.

Zgoraj na grebenu stopi iz hleva pastir Nande. Grajska gospoda se je usmilila sirote ter ga vzela pred tremi leti na grad. Ne godi se mu slabo! Ima dosti vsega, kar ostane od preobloženih miz, spi v izbi s hlapcem Matevžem, človekom čudnih misli in temnih besed, in hodi s svojo čredo vsako jutro na planino nad gradom in se na večer vrača. S svetom se ne pogovarja, kvečjemu brblja s svojimi sanjami, utrganimi v mirni noči, ter jih na paši v rdečem resju ogleduje kakor lepocveteče rože. Takrat mu oči same kažejo ves ta svet, ležeč pod njim, sanje ga olepšavajo,

da se mu zdi vsako jutro divnejše, vsak večer zagonetnejši. V trenutkih pa, ko nagne odkrito glavo, da pomoli k večernici, takrat čuti v srčnih globinah tisto hrepenenje, ki ga skrivoma vabi nekam tja v dolino do svetlih širokih cest, bežečih v eno veliko solnce. To veliko solnce je videl enkrat v sanjah; zato ga odslej nosi v srcu s seboj na planine, kjer njegove misli neprenehoma kleče pred njim. Zvečer sprejema to solnce spet v svoje srce, da tam novo vzide kakor velika opojna roža, plame- neča v zlatem okvirju. — — —

To jutro je zadnje jutro gospode na gradu. Čez zimo se izseli v mesto v visoke šole, a na gradu ostane le stari oskrbnik, hlapec Matevž in on. In baš to jutro se Nandetu ne mudi v planine. Rad bi se poslovil od gospode, najrajši od deklice Julije, ki je najljubeznivejša od vseh. Toda, ko posveti prva iskra na zlatem strelovodu, mora on stati že na planini. Vse ure, ki beže mimo njega v nepoznani sreči in sladkosti, so se hipoma skrile, in zdaj stoji pred njim razočaranje lepih dokončanih sanj. To jutro je Nande prvič vstal s trudno glavo in še težjim srcem. Čudne so bile slike, ki jih je zrl to noč, nejasne, potopljene v temne okvirje, ki jih iz njih ni mogla izmotati niti bogata luč prvih žarkov.

Povest kralja Matjaža pozna Nande. Veruje vanjo kot dete v oči svoje matere. In nocojšnjo noč se je on sestal z njim — s kraljem Matjažem. A ni bil tisti, ki ga je videl v povesti! Bil je mrkih oči, namesto težkega meča je nosil čez ramo rjavo koso, namesto dolge sive brade so mu viseli pod nosom v loku dolgi brki in je nosil namesto zlate krone polhovko. To ni tisti kralj, ki je doslej živel z njim v kratkih urah, tisti visoki, močni kralj. To je drugi kralj nenavadne postave, mrkih oči. In ta kralj ga je v spanju zbudil in mu velel vstati, da mu pokaže pot do grajskih vrat in še naprej. Plah je Nande stopal čez brv, boječih oči po grajskem mostu, za njim kralj trdih korakov, temnih oči. Na obširnem dvorišču je bila zbrana obupavajoča gospoda. Stiskala se je v kot. In videl je Nande, kako je zakipela kralju neizprosnost iz oči, ko je odhite! po stopnicah v dvorane. Tam je prebil okna in zakričal v jutro besede o pravici.

Takrat je Nande skočil v kot k mali Juliji in jo odvedel s seboj.

Presenetile so sanje Nandeta. Trudna mu je glava, noga mu je okorna; boji se planin. Ozira se na obzorje: vzhod obeta vedro jutro, horicont lep jesenski dan. Hlapec Matevž pa se zadere iz hleva: „No, kaj pa sanjariš! Ženi, ženi že enkrat!“

Skuštrana glava pogleda na prag hleva. Nande se zdrzne in z grozoto zapazi, da je ta glava s polhovko podobna oni, ki jo je videl v sanjah. Strah mu plane preko srca, slutnja mu udari v misli, težka slutnja

o uresničenju sanj. Ozre se na desno preko gradu in skoro jokaje odgovori: „Čakam še solnca! V glavi me boli, in čudno hladno mi je v srcu!“

Hlapec se glasno zašmeje: „Ha, kaj pa potem sanjariš in blebetaš v spanju o kraljih! Le glej, da se kmalu pobereš!“

In ko vzide solnce sólo, da pozlati ves grad, vsa okna in zabliška strelovod na strehi, takrat se Nandetu zazdi, da stoji v levem velikem oknu bela postava, pa gre z dvignjeno glavo nekam gor na planine, kakor da se poslavlja od njih. — — —

II.

Počasi leze Nande po strmi stezi. Pred njim se zvija dolga črta lepo rejene govedi. Spredaj prestopa stara Saja z zvoncem krog vratu, ki enakomerno bije in kliče dolgo vrsto za seboj. Don, don, don ... udarjajo glasovi. Vsak dan jih čuje Nande, in prijetno mu denejo vsak čas, toda danes se mu zdi, da gredo ti zvoki daleč v ozračje, kjer obvisе nekje med solncem in njim samim in se ne poizgube, temveč odgovarjajo in kličejo čudno žalostne popevke. Ob istem času strašijo še vedno v njegovih mislih sanje, in srce, ki je vsak dan vriskalo v opoju, bije zdaj teške, suva-joče krike. Oči iščejo iz te luči na nebu košček raja na planini, toda kamor se plašne zatečejo — povsod žalovanje. Ali čuti vsa planina z njim? Ali tudi gozd vzdihuje v težkih, morečih sanjah? V njegovem srcu je danes brezsolnčna stran, in skozi to zrejo trudne oči, a vsepovsod se plazi ta senca, ta brezupna bojazen, ki pretvori najjasnejši hip v dolgo uro vase zaklenjenega samovanja ...

Ko preide pot ob robu sočnatih trav na planini, se živina počasi razleze, razporedi se na vse strani ter skloni glave. Tako je že privajena, da se pomika neprostovoljno dalje, počasi puli z raskavimi jeziki sočivje, in ko stopi solnce na najvišjo nebeško stran, se ona približa zračnemu vrhu.

Tam v senci zadnjega šopka jelk počiva navadno Nande. V mehki mah ali v krvavo resje ali med zimzelen sede, pogleda toplemu, jasnemu dnevu v oči, ga primerja s svojimi sanjami in sluti in ugiblje, koliko sladkih časov še oddrhti mimo njega, da ga nato samo eden najslajši hip povede v obljubljen deželo. Sredi tega hipa stoji vedno jasna Julija, in obljubljena dežela je široka cesta, ki se pelje v srebrni kočiji v tisto mesto, kjer je Julija doma. Saj je Nandetu najljubša oseba na gradu deklica Julija, sen njegovih sanj, hčerka starega prevzetnega graščaka in lepe gospe. Kdo izpregovori z Nandetom odkrito besedo, kdo mu pošlje zvečer nove luči v srce, ko solnce že za gorami umira? Oči deklice Julije, ki so tako čiste, da mu ponudijo ob vsakem pogledu nebroj odprtih zakladov, shranjenih v zlati skrinjici mlade nedolžnosti. Dodobra je spoznal njeno plemenitost v dobrosrčnosti in sočuvstvovanju. Svojo

najljubšo zvezdo na nebu bi utrgal in jo zamenjal za njeno srce, saj mu to lepše sveti in ga zmerom spremlja na njegovemu potu...

In ta zvezda tone danes in nocoj na večer utone za dolge čase in se znabiti ne vrne nikoli več. Sanje, ki so v prebiti noči zapisale to slutnjo, so tako bridke, da stopijo pred vsako njegovo krettnjo in se spojijo z njo v negotove trenutke. Ne da se mu ne sesti, ne stati. Kakor hitro postoji, se oglasi v njem tisto prehudo, ki zaboli kakor spet zakrvavela rana. Beži po planini od kraja do kraja, z rokami grabi preko prsi, da po moči uteši vse to, česar niti čarobna luč zgodnjega jesenskega dneva ni mogla razjasniti...

Popoldne enkrat, ko zaužije Nande s seboj prineseno kosilce, ga premaga utrujenost. Ne sede pod smreko v mah, temveč na rob vrha, da vidi odtam po vsem pobočju, po raztegnjeni dolini tja daleč v ono stran južnovzhodno, kjer nekje drče železna kolesa, ki odvajajo drage in jih nikoli več ne vračajo. Zamakne se v tisti kot: pa se počasi razmaknejo pred njegovimi očmi temni gozdovi, znižajo se sive obmejne gore, da pripravijo odprt pot njim, ki beže v svet. Zaskeli ga v duši, omahne, zapre oči, in še enkrat gre v sanjah mimo njega tista svetla postava dekliška z dvignjenimi belimi rokami in žalujočimi očmi...

Nande počiva. Premalo spanja in počitka mu je nudila pretekla noč, zato ga je že pot na planino utrudil; a skrb in bojazen sta mu slednjič zatisnili trepalnice. Na robu vrha leži iztegnjen po zeleni kamižoli — levo roko na strani srca — ter mirno diha. Na obrazu se menjujeta svit solнца in prosti zrak planine, ki rahlo božata mlada lica ter tipljeta preko usten.

Živina leze počasi od vseh strani proti vrhu, da tam leže okrog stare Saje, prežveči travo in počaka solnčnega slovesa. Ob solnčnem zahodu vstane navadno prva ona, vodnica, poznavalka vsake stezice naokolo, da spet povede dolgo vrsto navzdol. Stara je in ne poljubi se ji veliko sočne trave, zato zre naokoli, kliče oddaljujočo se goved in neprenehoma udarja z zvoncem. Kakor bi imel sodruga s seboj, tako se je Nandetu priljubila Saja. Če se tupatam sam oddalji od črede, da utrga palico ali si zajame vode v viru, takrat stoji namesto njega sredi živali Saja in pazi. In to zvestobo plača Nande s tem, da ji ponudi košček kruha, jo potreplje po vratu in ji govori polno lepih besed.

Naposled tudi zvonec utihne. Rahlo šumi vetrec od vzhoda, bilke se komaj vidno nagibljejo, dan moli zadnjo, veličastno zahvalnico solncu, ki že trosi večernih rož po obzorju. In v te rdeče rože sijljejo žarki samega suhega zlata, ki poje in odgovarja dnevu, da se čuje ta pesem do daljnjih krajev, kjer vsepovsod trka na bron večernega zvona. Rože krvavé, temné, skozi nje gori luč nebeška. Do polovice neba se dviga

žrtvenik, svetlo ožarjen, v temeljih pa posut od vročih nagljev in svilenih rož. Na zemlji diši po svežem vzduhu prsti in v srcih po zelenem rožmarinu . . .

Nande trudno vzdihne. Odpre oči. Plane na kolena. Pred njim umira tisto veliko solnce, ki ni do takrat še nikoli umrlo, ki ga je vsak večer zaprl vase, da je drugo jutro vzšlo mnogo bogatejše. In tako krvav žar šviga od tam čez vso dolino, kakor velikanski plamen, grozeč vsem stvarjem. Na pobočju stoji grad baš v najhujšem solnčnem ognju, odnekod pa potrkavajo klici, ki jih niti planina ne uteši, klici po svobodnem dnevu, po pravici. Vmes tolčejo globoki basi, kakor teška kladiva, ki zahtevajo kralja Matjaža in prostosti. — — —

Brez misli doseže Nande čredo, pomikajočo se že navzdol. Zada gre tiho, s sklonjeno glavo. Ko umre luč in se razširi mrak in utihne ta velika popevka svobode, stopi Nande pred grad. Nikjer več svetlobe, nikjer pisanih, pojočih barv; mrak zavija vse poslopje v tajinstveno uganko, njegovemu srcu nerazrešljivo.

Stopi na most in se ozre v dolino. Tam daleč vidi odprte meje. Skozi njo drži cesta, in po njej drči voz z grajsko gospodo. Vse je zavito v poltemo, le ena edina postava sveti: vsa je svetla, ožarjena od neznane luči. Bela roka maha v pozdrav, oči pa kličejo nekaj tako sladkega in tako grenkega, da pod temi glasovi Nandetetu umira srce. Nasloni se na ograjo, potopi obraz med dlani in se izjoče . . .

In spet ga zbudi glas hlapca Matevža: „Ha, kaj pa ti je! Ali še vedno sanjaš? — Zbudi se — ne veš, da pride zate, zame in za nas vse svobodni dan! Ali nisi videl večera? Ne boš več pastir, drugim boš enak, ki si jim bil zdaj hlapec! . . .“

Nande ne pojmi čudnih besed. Z istim koprnjenjem želi tja naprej za deklico Julijo, četudi vse svoje življenje pastir . . .

Otrok in domovina.

*Tebi, domovina sveta,
zvesto sem v ljubezni vdan;
mlada so še moja leta,
vendar tvoj sem državljan.*

*Tebi služi moje leto,
tebi moč, ponos in čas;
zate bo srce gorelo,
ti si moja, tvoj sem jaz!*

Simon Palček.

JANKO LEBAN:

Na tuji zemlji.

Ivan Novak je bil ubog kovač v vasi na Primorskem. Ker v svoji domovini ni imel dovolj zaslužka, da bi lahko izhajal, je sklenil, da se s svojo družinico — z ženo in s triletnim sinčkom — izseli v Ameriko. Tam si je upal prislužiti toliko, da bi ne le bolje izhajal, nego si tudi prihranil kaj denarja.

Prišel je dan, določen za odpotovanje. Kovačeva je bila uprav zaposlena s tem, da je malega sinčka Petrčka oblačila. Ogrne ga naposled v veliko gorko ruto ter odnese pred hišo na voz. Dobri materi se ob tem porose oči. In ni čuda! Spomnila se je, da bi njen otrok lahko obolel na dolgi poti ter rane smrti umrl v tujini; ta misel jo je jako žalostila. Sinček jo otroško-nedolžno vpraša: „Mama, ali je daleč ta Amerika? Je li še dlje nego do Trsta, kjer prebiva stric Janez? Pa kaj ne, ljubi Bog je tudi tam?“ Dobra žena je bila v dno srca presunjena in drugega ni mogla otroku odgovoriti, kakor preprosti, zadušeni: „Da!“

Ko je stopila zopet v sobo, je kovač takoj opazil žalost svoje žene. Ljubeznivo jo je tolažil: „Le ne obupaj, Mica, saj bomo živeli tudi v novem svetu pod božjim varstvom. Oče nebeški nas ne zapusti!“

Kovačeva stopi k oknu ter pogleda na voz, ki je bila nanj malo prej posadila malega Petrčka. „Hočem ti povedati, Ivan,“ je dejala svojemu možu vsa ganjena, „kaj se mi je sanjalo danes ponoči. Pomisli si, bili smo na morju ter skupno sedeli na parnikovem krovu. Zdajci prileti velika ujedna ptica ter pred mano zagrabi Petrčka s sedeža. Začela sem vpiti na pomoč; toda mornarji so zmajevali z glavami, in ptičja pošast je odletela s svojim plenom...“

„Smešno!“ odgovori kovač. „Sanje so sanje, prazna pena, ki nič ne pomenjajo. Čemu bi si grenili potovanje s tem?“

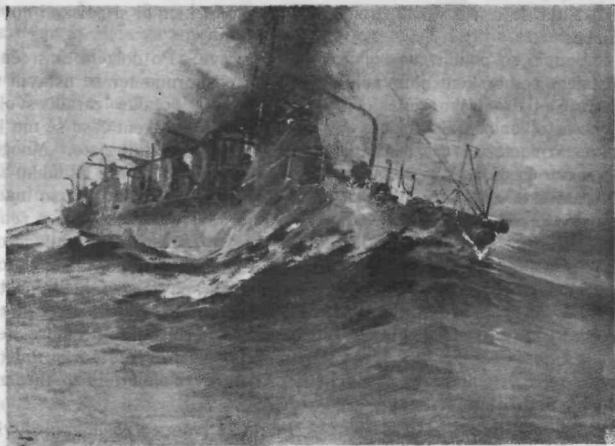
Kmalu je bil voz pred hišo z vsem potrebnim naložen in je imel naše potnike spraviti do bližnje postaje. Okolo voza pa so stali stari kovačevi prijatelji. Ti so ponovno v roko segali kovaču in njegovi ženi, voščoč vsej rodovini srečno pot.

„No, pa srečno hodite!“ tako so klicali sosedni otroci, plezali po vozu navzgor ter božali in poljubljali malega Petrčka. Ta se je še precej pogumno držal in ni kazal niti sledu kake bojazni. Voznik naposled sede na kozla in požene. Kovač in njegova žena nazadnje pogledata na ljubo hišico, kjer sta preživela mnogo skrbi polnih, pa tudi veselih dni v milem domačem krogu. Konja jo čvrsto urežeta proti postaji.

Po železnici so na to prišli v kratkem času v tržaško pristanišče, odkoder so nastopili pot v Novi Jork. Kaj so na parniku vse prebili, koliko

so trpeli zaradi morske bolezni, v kakšni nevarnosti je bil Petrček, ki se je zavaljo morskega zraka prehladil: o tem vam, ljubi otroci, nočem praviti. Le toliko naj omenim, da so po marsikaterih potnih naporih došli v Novi Jork. Strmeč in upapolno so naši potniki gledali ameriško mesto, ki se jim je zdelo prav orjaško. Pogledi so jim plavali preko morske gladine do daljnjih bregov in otokov. Posebno so občudovali cel gozd jadrenikov, ki se je širil pred njimi. In ko so se izkrkali, stopivši na kopno ter tu v glavnih ulicah videli ogromne množice različno opravljenih ljudi; ko so tu motrili krasne trgovine, neštete omnibuse, vozove, kočije in druga taka vozila: tedaj so kar ostrmeli. Ker so razen malega Petrčka imeli s sabo tudi precej prtljage, so si morali seveda najeti voz, ki so z njim kmalu prispeli do stanovanja znancev, kjer so se mislili začasno nastaniti. Bili so prijazno sprejeti in tu pri znancih so ostali nekaj dni, dokler

NOVAKOVI NA POTU V AMERIKO

si niso sami poiskali tesnega cenega stanovanja. Odtod so večkrat delali male izlete, da bi si mož poiskal kake službe, ki bi jim dajala zadostnega zaslužka. Ob neki taki priliki so starši izročili Petrčka v varstvo ženi, ki je stanovala v isti hiši, kar se je sicer že prej ponovno zgodilo. Ivan je takrat imel srečo. Dobil je dobro službo ter se je ves vesel vrnil s so-progo v svoje stanovanje. Seveda so vrnivši se starši takoj povprašali po Petrčku, da bi ga veselo pozdravili in objeli. Toda — oh, žalosti! Žena, ki ji je bil otrok v varstvo izročen, je Petrčka pustila, da je stekel na dvorišče, a se potem ni več brigala zanj. Zdaj ga je sicer šla klicat, a deček se ni oglasil. Zaman so ga starši in žena iskali. Ta je trdila, da ga je videla še pred pol ure. Toda deček je izginil brez sledu.

Mislite si žalost ubogih staršev! Cele dneve so posedali v sobi v nemi žalosti in obupu. Ker je ostalo vse pozvedvanje po otroku zaman, so nesrečni starši sklenili, da zapuste mesto, kjer so izgubili svojega otroka ter se izselé v kak drug kraj v Ameriki, kjer bi si poiskali nove službe.

Vnovič so polnili svoje potovalne kovčege. Po dolgem, a srečno dostalem pomorskem potovanju so prišli v Kalifornijo ter se ustavili v mestu San Frančiško. Mesto je krasno, da vse potnike zaradi svoje divne leže kar očara. Sreča je bila Ivanu mila. V kratkem času se mu je posrečilo udeležiti se pri nekem podjetju, kjer so izpirali zlato. Mnogo denarja je zaslužil. V malo letih je postal bogat mož. Zdaj bi bil lahko za zmerom ostal v Kaliforniji. Toda življenje v tem mestu mu je tem manj ugajalo, ker Petrčka ni mogel pozabiti. Zato sklene, da se vrne z ženo v Novi Jork. Svojo namero je tudi izvršil ter zapustil Kalifornijo. Kot uboga, skrbipolna človeka sta se Ivan in njegova žena naselila v zlatorodni deželi, a kakor bogatinca sta jo zapuščala; vendar ošabnosti nista poznala. Na potu iz Kalifornije sta se iz dna srca zahvaljevala Bogu za srečo, ki jo je jima dal. Kalila je njiju veselje le misel, da ne more Petrček z njima uživati te sreče. Čim sta se bližala Novemu Jorku, toliko živeje se je v njiju srcih pojavljala stara bol, hrepenenje po izgubljenem sinčku. Stare rane so jima iznova krvavele.

„Kje neki se nahaja naš Petrček?“ vpraša Ivanova žena, zagledavši pristanišče. „Kaj li se je z njim godilo? Ali je morebiti nesrečno umrl ali pa morda še živi? Ah, ti moj ljubi Bog, kako zal mladenič bi bil zdaj Petrček! Kakšno veselje bi nama delal!“

„Ni treba, da si obnavljaš stare bolečine, Mica,“ odgovori Ivan. „Le mirno in potolažena pojdiva v mesto, ki je nama vzelo najljubše, kar sva imela! S solzami pač ne priključeva otroka!“

Mater so te besede s pridom utešile. In ko je parnik obstal, sta se potolažena in vesela izkrčala.

Naredila sta bila že kakih sto korakov s pristanišča proti mestu, ko ju sreča strgan, ubog deček ter ju milo poprosi vbogajme. Mica takoj seže v žep po denarnico, da daruje ubogemu dečku nekaj denarja. Stisne mu denar v roko ter mu ob tem pogleda v obraz. Zdajci pa presenečena zakliče: „Poglej no, Ivan, te velike modre oči in to jamico v podbradku; deček je resnično podoben našemu Petrčku!“

„Prav govoriš, Mica! Najin sin bi bil zdaj po priliki enake starosti s tem fantom.“

Novakovka je fantu z roko gladila zlate kožre . . . Zdajci privije otroka k sebi, kliče: „Najin otrok! O, Bog! To je Petrček! Poglej vendar, ljubi mož; tu je znamenje za ušesom in to je uhan, ki sva mu ga kupila!“

Novak in Novakovka sta božala in poljubljala na tako čudovit način najdenega sina, ki ni vedel, kaj se z njim godi. Na razna vprašanja deček pove, da so njegovi starši jako ubogi in prebivajo v eni bližnjih ulic. Ivan in Mica ga spremita tja in tam zvesta od dotične stranke, da so otroka našli na cesti ter ga vzeli k sebi, posebno zato, ker jim je bil jako všeč.

Novak je bogato obdaril rednike, ki so se le težko ločili od dečka. Vzel je Petrčka k sebi v najeto stanovanje. Oblekli so dečka v nova oblačila. Tako je Petrček stal pred njima kot novoprerojen, čvrst, zal dečko. Mica mu je vsa blažena gledala v modre oči ter ga božala po licih. Polagoma se je Petrček zopet domislil svojih staršev ter se jim nežno privil. To je starše jako veselilo in v gorečih molitvah so hvallili Boga, ki je vso stvar tako lepo uravnal njim v srečo.

„Zdaj se pa tudi dejanjsko izkažimo hvaležne Bogu, da smo se zopet našli!“ Tako je izpregovoril Ivan Novak nekaj dni po tem veselem dogodku, ko so vsi skupaj sedeli za mizo pri obedu.

„To sem tudi jaz mislila,“ odgovori žena ter razodene več načrtov, ki jih je bila osnovala v tem oziru.

„Kaj bi bilo,“ je rekla, „če bi za svojega sprejeli kakega ubogega otroka, da bi Petrček imel primerno družbo?“

„Jaz sem si osnoval drug načrt,“ odgovori Ivan. „Ustanoviti hočem zavetišče za izgubljene otroke. S tem bi najbolje pokazali veselje o zopet najdenem svojem otroku, a obenem izrazili zahvalo za božjo previdnost.“

„Da, tvoj načrt je zares krasen; izvesti ga hočemo, čimprej mogoče!“ odgovori Mica ganjena.

Ta načrt ljubezni do bližnjega so Novakovi izvedli. Novi zavod je očitvidno spremljal blagoslov božji. Zdaj stoji zavetišče, delo milosrčnosti in človekoljubja, v najlepšem cvetju, in že marsikateri izgubljen otrok je bil ljubeznivo sprejet v zavod in rešen pogube.

Resnične so in ostanejo tudi v tem oziru besede našega pesnika Gregorčiča:

Imaš li, brate, mnogo od nebes,
od bratov ne odvrčaj mi očeš!

Odpri srce, odpri roké,
otiraj bratovske solzé
sirotam olajšuj gorjé!...

Tvoj dan!

Tvoj dan se svita, jasni dan vstajenja,
moj narod dragi, mračne dni živeč!
Glej, rožni zor jutranji plameneč
obžarja pot že smotru hrepenenja!
Tvoj dan, tvoj dan prejasni, prost trpljenja,
prihaja v solčni luči, glej, blesteč!
Oblakov roj, sovražno še preteč,
sicer mu brani k svobodi življenja,
a bo umaknil žarkom se mogočnim,
pregnan od luči njih ognjene,
ne bo zagnil solнца s plaščem nočnim,
če, narod moj, ostaneš misli ene
in nerazrušen proti silam močnim
kot zrnca v stavbi skalne stene!

Devojana.

SIMON JENKO,
PESNIK NARODNE HIMNE „NAPREJ,
ZASTAVA SLAVE!“

MICA KEPOVA:

Stric Bernard.

se polno stricev in tet smo imeli, ko smo bili še majhni. Saj smo rekli vsakemu moškemu stric in vsaki ženski teta. Prave strice smo imeli samo tri: strica Matijo, strica Toneta in strica Bernarda.

Stric Matija je bil tih, čemerren človek, ki se ni zmenil za otroke — komaj da je odkimal, kadar smo ga pozdravili.

Stric Tone je bil bolj prijazen, in otroci smo ga imeli jako radi. Le škoda, da je prihajal k nam tako poredkoma.

Časih nam je prinesel kuhanih rakov, lepih, rdečih z velikimi škarjami.

„Sam sem jih nalovil,“ je rekel, „doli v Temenški dolini.“

Drugikrat nam je prinesel okroglih savskih kamenčkov.

To smo izbirali, primerjali in zamenjavali! Na vse smo pozabili takrat, celo na kosilo in na malico. Ponoči so „spali“ kamenčki pri nas — in še v sanjah smo se igrali z njimi.

Stric Tone je bil šepast in je hodil ob bergljah. Ko je bil še mlad, se je bil nekoč vsekal v levo koleno. In od takrat mu je ostala noga v kolenu sključena in je bila zaradi tega precej krajša od desne noge.

Kadar je bil stric Tone posebno dobre volje in nas je hotel razveseliti, je vrgel berglje v stran ter se je oprl na sključeno nogo, da je bil čisto majhen, komaj za spoznanje večji od našega desetletnega brata.

„O, stric, kako ste majhni!“ smo vzklikali otroci in smo se postavljali zaporedoma k njemu in se merili, kdo je večji.

„Jaz sem največji!“ je vzkliknil stric nenadoma in se je vzravnal na desni nogi... In tako je bil velik, da smo morali stopiti nekoliko korakov v stran, če smo mu hoteli gledati v lice.

O, kako je bilo to zabavno!

Toda stric Tone se je kmalu utrudil in — konec je bilo predstave. Tudi so nas zapodili starši, če so videli, da mučimo strica.

Najrajši smo imeli strica Bernarda. Tako lepo je znal pripovedovati, in nikoli mu ni zmanjkalo gradiva. Kadar smo ga zagledali, ko se je prikazal izza ovinka, smo zavrisnili, da so se prestrašile kokoši in sta zalajala psa ter smo mu stekli naproti — kdor prej, ta prej — tako smo prehitevali drug drugega in se oklepali strica, da ga nismo podrli.

In potem se je začelo: „Striček, striček! Ali nam boste kaj povedali?“ in — „ali veste kako novo povest?“ in „zadnjič ste nam obljubili...“

„Malo potrpite, da se oddahnem!“ se je branil. Potem je sedel na klop pred hišo, mi pa smo ga obstopili. — Kako smo se bali, da bi ga ne zagledala oče ali mati, ker potem ga nista izpustila, a mi smo morali čakati...

Nekoč smo ga zajeli pod kozelcem. Sedel je na „kobilo“, mi pa smo se razvrstili okrog njega in pričakovali, kdaj bo pričel.

Pa dolgo je molčal, nič se mu ni mudilo. Počasi je izvlekel iz žepa mehur, kresilo in gobo; nabasal je pipico, ukresal ogenj in je previdno pritisnil tleč košček gobe na pipico, potem je zaprl s palcem pokrovček, da je nalahko počilo...

To je bilo prvo dejanje važnega opravila. Mi smo molče opazovali strica. — Vedeli smo, da ga pri tem delu ne smemo motiti. — Na vsako njegovo kretnjo smo pazili — in vse, kar je delal, se nam je zdelo jako važno in zanimivo.

Stric je nekolikokrat močno potegnil iz pipice, da so se mu naredile na licih globoke jamice in je zapiskalo v pipici. — Potem je pospravil mehur, kresilo in gobo v žep; in mi smo vedeli, da je sedaj najvažnejše delo končano.

„Striček, ali je pipica res s pravim srebrom okovana?“ je pričel Korliček in se je nalahko dotaknil pokrovčka.

„Seveda. S pravim, čistim srebrom je okovana!“ je potrdil stric. — „In pokrovček je srebrn. Le poglej, kako lepo je izrezljan in kako je ošpiljen — kakor streha na vaškem zvoniku.“

Še bolj smo staknili skupaj glavice in ogledovali pipico. Pa se je iztegnila ročica, in prstek se je dotaknil pokrovčka — pa speklo je, in brž se je skrila ročica...

Poredno se je nasmehnil stric in nam je puhal dima v žareča lica.

„Striček, kje ste pa dobili to pipico?“ je vprašal Janko.

„Ej, takrat v laški vojni sem jo dobil. Moj stotnik mi jo je dal za spomin. Ranjenega sem odnesel iz ognja... Pa saj sem vam že stokrat povedal to povest!“ je zamahnil skoro jezno.

„No, pa nam povejte kako drugo...“ smo prosili soglasno.

Toda stric to pot ni bil nič kaj dobre volje; tako je bil zamišljen... Zagledal se je v petelina, ki je stal na skladanici drv in je pel.

„Stric!...“ ga je opomnila Lojzka.

Stric je požugal s prstom in je pokazal na petelina.

„Le poslušajte, otroci!“ je rekel skrivnostno. „Kdor je pameten, bo razumel, kaj poje petelin.“

Začudeno smo pogledali strica.

„Petelin?...“ je ostrmel Korliček.

Toda stric je položil prst na usta, in vsi smo posluhnili.

Petelin je z globokim in zateglim glasom zapel: „Ko-ko-ro-ko-o-o!“

„Ali ste kaj razumeli?“ je vprašal stric.

„Nič! Prav nič!“ smo odgovorili drug za drugim.

In spet je zapel petelin.

„Oh, striček, povejte nam vendar, kaj pravi petelin!“ smo prosili.

„Le pazite!“ nas je natezal stric. „Saj tako razločno izgovárja!“

Spet smo iztegnili vratove in nastavili ušesa, pa ničesar nismo mogli razumeti.

„Saj vidim, da ne bo nič!“ se je muzal stric. Vzravnal se je in je zapel počasi in zategnjeno, oponašaje petelina: „Pri-i-i n-a-s s-m-o bo-g-a-a-ti!“

Vsi smo se glasno zasmeli.

„Le poslušajte, kako lepo in točno mu odgovarja sosedov petelinček, ta krota pritlikava!“ nas je iznova opozoril stric.

Spet smo poslušali. In sosedov petelinček je zapel s tankim glasom: „Ki-ki-ri-ki-i-i!“

„No — ali veste, kaj odgovarja?“ je vprašal stric.

„Ko bi kaj ime-e-e-li! Ko bi kaj ime-e-e-li!“ je stric zapel za petelinčkom.

Nismo ga takoj razumeli; pojasniti nam je moral.

„Ko bi kaj imeli, pravi,“ se je zasmel dobrodušno.

„Saj res; saj res!“ smo se začudili.

In medtem, ko smo ponavljali za petelinoma čudno pesem, se je stric neopažen izmuznil v vežo k očetu in materi.

IVAN ERBEŽNIK:

Gora, ki se kolje.

Zgodba iz davnih let.

Sedeli smo deca poletnega večera pod hišo na trati. Pa pride od hiše dol težkih korakov belolasi stric Martin. Telo so mu upognila leta, vendar ni stric nikdar počival pri belcm dnevu, le na večer je večkrat prisedel k nam na zeleno ledino; klobuk je položil na travo, zasvetila se je bela pleša, in še bolj čistiljiv se nam je zdel dobri Martin. Prijazno so zrle rjave oči, in nebrojne gube starosti so mu dajale nenavadno prikupen izraz.

Lep starec je bil stric Martin, posebno lep takrat, ko je utonil njegov duh v pripovedovanju. Saj je pa tudi mnogo vedel Martin. Pol sveta je prehodila njegova noga. Prišel je baje prav tja do devete dežele.

Prisedel je torej tisti večer Martin k nam, nas pobožal z žuljavo roko po rdečih licih, potem pa si je nažgal vivček, ki je bil kakor zmečkana hruška, pa lep skovan pokrovček je imel. Že je potegnil Martin, da je zapiskalo v vivčku, in višnjevkast dim se je dvignil nad plešo.

Krasen je bil oni večer. Podnevi je nevihta očistila ozračje, zato je na večer vsa krajina gorela v luči zahajajočega solnca kot redkokdaj. Zdelo se ti je, da so se približale daljnje gore in videle so se čeri, zaseke in modrikaste sence, da je človeka očaralo. Celo otroke, ki smo bili sicer v opazovanju površni, je opozorila takrat nase krasota prirode. Pa so zrle mlade oči v čarobno večerno krajino, v dušo se je vtisnila podoba, ki nikdar ne izgine in zbuja ljubezen do rodne grude.

Daleč na severu se je videla modrikasta gora, pa kaj rečem gora — pol gore; saj je bila odsekana napol. V solnčni luči je bilo jedva opaziti pečino, ki je bila bogzna kako visoka.

„Čudna je ona gora, Martin,“ pravim stricu. „Ali ste že bili pri njej?“

„No, da, bil sem — to je gora, ki se kolje. Kaj vam še nisem pravil o tej gori?“ — „Ne še, ne še, stric! Prosimo, povejte, povejte!“ — „Če le zaslužite danes, da pripovedujem? Ali ste bili pridni ves dan?“ — „Smo, striček!“ — „No, verujem vam — pritožil se ni nihče!“

Uprlo se je Martinovo oko v daljavo, in roka je pokazala v smer gore: „Tam pod pečino one temne gore teče široka, deroča reka; zvija se in peni skozi ogromne skale, ki ji izkušajo zapreti pot, pa je ne ustavijo — vse sproti izpere voda in odnese, kar ji je na poti. Za reko kipi v nebo ona ogromna pečina, ki se sedaj sveti v solncu. Tako visoka je skala, da bi od znožja ne razločil človeka, ki bi stal na robu; videti pa je velik križ, ki stoji vrh pečine, prav gori pod belimi oblaki.“

„Pa kdo je postavil križ tja gor, stric?“ — „Le počakaj, nestrpnost mala, to vam že še povem!“

In nadaljeval je stric nekako tako-le:

Na oni-le gori je stal v davnih, davnih časih mogočen grad. V njem pa je gospodoval vitez razbojnik, tako ogromen po svojem telesu, da ni imelo devet dežel enakega. Za kosilo je pojedel četrtno pečenega vola in prav toliko za večerjo; za malo južino pa si je privoščil celo pečeno jagnje, tele ali srno, ki jih je bilo tedaj še obilo. Zraven je bil velik pijanec — cel kozji meh vina je poluckal vselej na mastno pečenko, potem pa se je zleknil po zelenem mahu v senco borov na grajskem dvoru. Pa je zasmrčal debeli vitez, da so prestrašene utihnile in se poskrile ptice v bližnjem gozdu.

Kadar se je razbojnik zbudil, se je zadovoljno razgledoval po lepi krajini, ki so jo obdelovali v potu svojega obraza kmetje, njegovi sužnji. Klical je predse svoje sluge razbojnike, da mu poročajo o njegovih podložnikih, o njihovi pokornosti in nepokornosti ter kaj bi se dalo izžeti iz ubogih trpinov. Sluge so mu morali natančno poročati, koliko imajo kmetje pitanih volov, koliko vina v kletih in žita v kaščah.

Okrutnejši kot gospodar sam je bil njegov oskrbnik. Nikoli ni odložil biča iz rok, in hrbti podložnih kmetov so bili pisani od udarcev onega biča. Dovolj je bilo, če se ni kmetič dosti ponižno poklonil pred njim ali njegovimi hlapci.

Govorje onemu podložniku, ki so ga opleni do golega življenja, pa pri vsem tem nasilju njegov pogled ni bil dovolj ponižen in vdan. Že so ga vlekli razbojniki pred svojega viteza, a ta je dal rečno vsakega vreči preko skale v globino. Kako se je naslajalo ob takih prilikah njegovo razbojniško oko! Dal si je vselej prinesiti svoj ogromni naslanjač, in na njegovo štetje so morali vreči hlapci nesrečnega kmeta čez pečino. To so bili za velikana posebno slovesni trenutki. Takrat je pil vselej čez mero, razbojniki pa so morali popivati, gosti in prepevati z njim. Kadar je tulil ogromni vitez na pečini, se je čulo dol v vasi, kmetje pa so si otirali solze in prosili Boga, naj jih reši tega trinoga, zakaj vsak dan so pričakovali smrti — ne le biča in ječe.

Vitez je imel baje pod svojim gradom v gori rove in votline, a teh ni uporabljal za ječe, pač pa je dal tam spravljati blago, ki so ga nagrabili njegovi hlapci na razbojniških pohodih. Baje so bili ti prostori polni zlata in drugih dragocenosti.

V vasi pod goro je živel tisti čas kmet, ki je imel obilo družino, a ni je mogel s čim preživljati, ker mu je razbojnik pobral vse. V kmetu je pričela kipeti jeza, in ko so prišli hlapci zopet v vas, da stikajo po hišah, jim je obrnil zatirani kmet hrbet ter se hotel umakniti. Pa že ga je zadel oskrbnikov bič. Kmet se spusti v nasilneža, hoteč maščevati krivico, toda kmalu je ležal zvezan na tleh, in hlapci so ga odvedli na goro v razbojniško gnezdo. Zaman je plakala za njim žena in devetero gladne dece.

Valpet je obtožil pred vitezom kmeta upora. Tolike kmetiške drznosti debeluh še ni doživel. Zato pa si je izmislil za kmeta posebno muko. Kmeta je dal privezati za bor, sebi pa je ukazal prinesiti meho vina, da si s pijačo poživi svojo domišljijo.

Pil je spaka ogromna, pasel oči na ubogem kmetu ter se norčeval iz njega, ubogega črva iz doline. Kmet pa je povetil blede obraz, ker ni mogel prenesti ostudnih, krvoločnih pogledov sirovega velikana. Tiho je prosil Boga maščevanja.

In izmislil si je razbojniški nestvor okrutno kazen ne le za kmeta samega, ampak tudi za njegovo družino. Hlapci so morali privedi kmetovo ženo in otroke pred okrutneža. Že so pripravili dolg drog in nanj so privezali prav drobno vrv, ki bi komaj nekaj časa vzdržala težo človeškega telesa. Nato so privezali vrv krog kmetovega života, in ko so pritirali kmetovo družino, tresočo se strahu, je dal vitez dvigniti ubo-

gega očeta pred očmi družine nad prepad. Konec droga so privezali za bližnji bor, in kmet je visel na vrvcu nad groznim prepadom. Kolika je bila bolest uboge družine, ko so morali zreti smrtno grozo svojega roditelja!

Da bi jim žalost še povečal, je ukazal vitez svojim hlapcem prinesiti vina in godal, in ostudna drhal se je bučno razveseljevala in tulila od veselja, da so se plašili orli v skalovju in obletavali pečino. Pod skalo pa je šumela reka mučeniku nad prepadom smrtno pesem.

Kmetu je bil obraz mrtvaško bled in lasje so mu v malo minutah postali beli od groze. Vrv se je natezala in pokala. Družina se je zgrudila zaradi bolesti na tla, ker ni mogla prenesti tolike muke. Zdajzndaj se je imela pretrgati tanka vrv, le zadnji stremeni so še držali. Okrutni debeluh in drugi razbojniki so upirali svoje krvoločne oči v ubogega mučenika in čakali nasladnega trenutka, ko se pretrga vrv.

Še enkrat se je ozrl oče žalostno po svojcih, ki so se zvijali od dušne boli — zapokala je vrvca, in nesrečnik je šinil v brezдно. Divje rjovenje razbojnikov se je razlegalo, da se je čulo dol do hiš ubogih trpinov.

Pa še ni zadostovala velikanu ena smrt. Pijani okrutnej je štel tisti dan še desetkrat do tri.

Prvo je prišlo na vrsto najmlajše dete, ki so ga iztrgali iz naročja ubogi materi; drugi so prišli na red po starosti. Vsakega so zgrabili neusmiljeni krvniki, ga zavihтели na štetje viteza dvakrat, tretjič spustili, da je nesrečnik odletel v velikem loku čez rob v globino. Vse to je morala gledati nesrečna mati, dokler ni odšla za svojci še sama. Pri vsakem metu so zatulili krvoloki od slasti, da se je treslo ozračje.

Ko so izvršile svoje satansko opravilo, so se zverj v človeški podobni pričele gostiti, piti vino in nebrzdano divjati. Končno so postali pijani in pocepali so drug za drugim po dvoru.

Bližala se je noč. V kočah trpečih kmetov so ugašale luči, polegali so seljaki na trda ležišča, vzdihujoč po rešitvi iz razbojniških krempljev. Na vzhodu so se kopicili temni, grozeči oblaki, ki so kmalu zavili vse obzorje v temo. Oddaljen, bobneč grom je stresal ozračje. Grozeč piš je zavel preko zemlje, da so zaječali gozdovi. Bliže in bliže je prihajala groza. Vsa krajina je bila zavita v neprodinno temo, le tuhtant je razsvetlil blisk trepetajočo prirodo.

Zabesnel je vihar, kakršnega ni pomnil nihče. Kot da lomastijo preko zemlje divji zmaji, je prihajala neznana groza. Hipoma je zabobnela zemlja in se zazibala. Nepopisen trušč in grom je stresal ozračje. Borni seljaki so trepetali v svojih kočah, misleč, da je prišel dan sodbe.

Bobnenje in trušč sta ponehaval, neurje se je oddaljevalo in ponehalo, in preplašeno prebivalstvo je omahnilo v trudno spanje.

Kakor da ni šla groza preko krajine, je vzhajalo drugo jutro solnce na jasnem obzorju. Vstajal je seljak ob rani uri, da vidi sledi viharja. Prvi pogled je bil na goro — a glej čuda! Razbojniškega gnezda ni več! Odklala se je plast gore in se porušila z gradom vred v brezdno.

„Hvala tebi, Vsemogočni!“ je vzdihnil seljak. Od koč do koč je hitel glas o čudnem dogodku. Strahoma so se bližali ljudje brezdnu. Resnica! Kazen je zadela hudodelsko družbo. V prepadu in strugi reke je ležal v kosce razbit grad, in narasle vode so odplavile grajsko golazen in vse, kar se je dalo odplaviti.

Seljaki so hvalili Boga za uslišano prošnjo in so odšli na svoje domove, da se svobodni lotijo dela.

Le poredko je zašla človeška noga do znojža pečine. Nekoč je stikal tam okrog pastir in prinesel v vas poln žep zlatnikov, ki jih je nabral med gruščem. Ni jih vedel ceniti, pa je razdelil zlato med dečad. Poizkušali so srečo še drugi in iskali, a se jim ni posrečilo najti ničesar. Visoko v nedostopni pečini pa je bilo videti luknje, dele razbojniške zakladnice, kjer bi se morda dalo napolniti žepe s suhim zlatom.

Pa kaj zlato! Ni bilo kmetom mnogo do zlata. Srečni so bili od onega usodepolnega dne. Pridno so delali na polju in bili obdarjeni s srečo. Polni so bili njihovi hrami onega leta. Zopet so se privadili smehu, in glasnejša jim je postala beseda.

Svobodni so pasli pastirji na solnčnih bregovih bele črede ovac in prepevali, da je odmevalo od gorá.

Toda še ni bil docela odstranjen strah, vtepen jim od zatiralcev. Malodušneži so celo pripovedovali, da se čujejo v temnih nočeh od gore tožeči glasovi.

Hoteč utešiti nesrečne duhove in v spomin odrešenja so postavili kmetje nad prepad preprost križ. Ko so pa čez čas dospeli nekateri na vrh gore, so zapazili, da je ločen vrhunec s križem od gore po mogočni razpoki. Da so mogli dospeti do križa, so napravili brv in po njej so hodili najdrznejši, da pomolijo za duše nesrečnih. Kdor je došel do križa, je bil v smrtni nevarnosti, zakaj skala je visela nad prepadom in bi se lahko vsak čas odtrgala od gore. Vendar so hodili nekateri do križa in izmolili kratko molitev. Govorili so: „Kdor pomoli pri onem križu za mrtve, olajša trpljenje duš in bo tudi sam nagrajen, ker je tvegál življenje, da izbriše grehe nesrečnih razbojnikov in kmetov, vrženih preko pečine.“

Pomirili so se malodušneži. Mirno in zadovoljno so živeli kmetje v svojih kočah. Minila so desetletja in izumrl je rod, ki je videl grozne dni tlačanstva ter doživel propast grozodejcev. Vedno redkejši so bili obiskovalci nesrečnega kraja. Samoten je stal križ vrhu gore, že ves porastel z mahom in nagnjen od silnih viharjev.

In zopet je šla groza preko krajine, kakršne niso pomnili beli starci. Zabobnela je in se zazibala zemlja, in obupna molitev je jokala od kmetijskih krovov v razbesnelo temno noč.

Ko se je storil dan, so videli preplašeni seljaki, da se je odtrgala pečina in s križem vred zbobnela v prepad.

Zopet je vzklik v ljudstvu strah, in spomin na grozopolne čase se je vzbudil v narodu. Prečudne reči so pripovedovali starci. Vnovič so postavili križ, a čuda! Kmalu ga je ločila od gore mogočna razpoka. Preko nje so vrgli ljudje borovo deblo, da je služilo za brv redkim obiskovalcem križa.

Izumiral je rod za rod, stoletje je teklo za stoletjem, a kadar je imel izginiti spomenik vrhu gore in ugasniti v ljudstvu spomin na čase tlačanstva, vselej je prišla preko zemlje grozeča sila, odklala in porušila pečino ter oživila v narodu spomin na tlačene prednike. Nikoli niso pozabili postaviti nad prepad novega križa.

Še danes stoji križ, tudi razpoka je še, ki ga loči od gore, in tudi brv, a le redki so, ki dospo do spomenika odrešenja.

Tako, pravijo, se bo klala od gore plast za plastjo, in kadar bo odnesla deroča reka zadnjo plast in zadnji križ, tedaj bodo rešene duše mučilcev ubogih kmetov sužnjev ...

Utihnili so, zamišljeno so zrle naše oči preko krajine, toneče v vijoličastih sencah, nad vrhovi planin pa se je poslavljal rožnatordeč oblak od solnca, zahajajočega za daljnji gorami.

JOŠKO GLOBEVNIK:

Jež in vrana.

Basen.

apazila je nekoč v pozni jeseni vrana ježa, trkljajočega se po listnatem bregu navzdol. „Ehej, stričko, ehej! Kaj pa vendar delate?“ mu zakriči z bukove veje.

„Ali ne veš, da se bliža zima? Spat grem,“ ji odgovori jež veselo. „Da bom pa imel pozimi mehko posteljico, se valjam zdaj tukaj, da prinesem kolikor mogoče listja domov.“

„In kako dolgo boste spali, striček?“ vpraša vrana.

„Prespal bom vso zimo, tetka,“ odgovori jež.

„Prespal vso zimo?“ se začudi vrana. „Torej vi zime niti ne poznate? O, blagor vam, stričko, tisočkrat vam blagor, da je ne poznate! Ker ne poznate zime, tudi gladu in mraza ne poznate. Medtem, ko boste vi sladko spali, bomo me zmrzovale in stradale. Zavidam vas!“

In vrana krakajoč odleti.

JOSIP LAPAJNE:

Na planine!

ej, da ste videli našega Julčka kot hribolazca! Otvorjen z nahrbtnikom in s krepko gorjačo v roki se je postavil na sredino ceste in z žarečimi očmi gledal tja na visoki Grintavec, ki mu je znal oče o njem toliko lepega in zanimivega povedati. Vsak dan je videl svojega očeta ozirati se na zasnežene vrhove divjih velikanov, ki s severa ponosno oklepajo naše zelene Cerklje na Gorenjskem in jih varujejo vseh prehudih vremenskih nezdod.

In kolikokrat so očeta kot učitelja premotile gorske skupine, da je sredi pouka vzkliknil: „Kako ste krasne, ve planine!“

In danes, danes je vzkipela tudi v Julčku iskra očetove strasti: „Tudi jaz grem z njim! Saj mi je bil obljubil, da me vzame s seboj, če bom dobro napredoval. Zamudil nisem niti enega šolskega dne, zato naj mi bo v plačilo vsaj en dan planinskega veselja!“

Kako se mu zdi vse veselo. Še materine solze je tolmačil kot znak veselja in ni umel svariti in lepih naukov skrbne mamice: „Pa če padeš v prepad, če se odtrga skala, če pride nevihta, če se prehladiš; ah, pazi, pazi!“

Počil je bič, psiček je veselo zacvilil, družba je zaukala, mamica je otrnila solze, zamahnila z robcem, in že smo dirjali proti Češnjevku.

Ponosno so se ozirali na nas naši vršaci, ko smo hiteli mimo Velesovega, ki se s svojim bivšim samostanskim poslopjem stiska tesno v nedrije Štefanjskega predgorja.

Kako malenkostne se zde danes Julčku gorske vasice z belimi cerkvicami, ki tako prijazno gledajo tam od Sv. Ambroža, Štefanje gore, Možjance, Sv. Jakoba, Sv. Lovrenca.

Mi gremo na Grintavec! Kaj ste ve, krtine! Prijazna je pot preko Olševka, odkoder nam znašajo pomladi črešnje, rdeče, bele in črne, ki jih Julček tako rad zoblje.

Pa kaj danes črešnje! Mi gremo na planine! In hajdi naprej! Ob Kokri nas že pričakuje družba iz Predvora. Peza na vozu se dokaj zviša, in konji zahržejo — ne baš prav zadovoljno. Znano jim je, da bo pot odslej vedno bolj napeta, časih kar pretežavna. Hudo je pač, če je gospodar hribolazec!

Ko ti izginejo izpred oči krasni predvorski gosposki dvorci in starodavne graščine, se mogočni Storžič in zelena Zaplata prezirljivo ozreta

za nami, češ: „Kaj smo vam zakrivili, da greste mimo nas? Vam li ne ugajajo naša rebra, naše mnogobrojne divje koze?“

„Pa drugič! Julček je še premajhen za vas. Res, da je Grintavec višji, toda pleča njegova so nekam pripravnejša od vajinih,“ odgovarjamo.

Divje ropoče Kokra pod nami, ogromne so skale, ki so se prišle hladit v mrzlo vodo z visokih, od solnca razbeljenih pečin.

In za vsako skalo, vsako deblo v vodi je moral naš Julček najti mesta, kjer je prvotno ždelo. In ta zrak! Kako se napno prsi, kako tukaj sopejo v tej krasni soteski!

To je tedaj ona dolina, ki sem čul o njej, da so jo Angleži proglasili za eno najlepših na svetu.

Radoveden gleda Povšnar za nami, videč družbo mladih turistov. „Boste že še prišli, ko se vam izprazniijo želodci,“ si misli možakar in odide v svojo krčmo tik kokrške cerkve.

Pri Leskovcu obstanemo. Konji v hlev, skrbna naročila gospodarju, mi pa hajdi v goro!

Kraj žage zapazi Julček prvo rdeče znamenje — markacijo. Kar vzletel bi v breg, da ga ne zadržuje očetova roka.

„Počakaj, hribolašček! To stezo so zgradili Nemci, poiščemo drugo pot, zakaj ta je prestrma in zaide sivolasemu Grebenu skoro do grla.“

Slovensko Planinsko Društvo (krajšanka SPD) si je znalo poiskati udobnejšega, prelaza. Le idimo še nekaj minut po cesti!

Razžaljena Storžič in Zaplata se divje in porogljivo ozirata preko svojih razdrapanih hrbtov na našo mešano družbo, ki se je vsak čas večala.

Na svojem lahkem vozičku je cerkljanski mesar pripeljal kar vse naše cerkljansko starešinstvo in g. učitelja Albrehta. Tam od Kranja je pridirjal voz g. dr. Šemrova, starega prijatelja podgorskih učiteljev. Kar je preostalo nam, je pobral on, in bilo nas je hipoma za malo procesijo. Pri prvem mostiču krenemo na desno, obrnivši hrbte Karavankam, nekoliko korakov, in že smo na območju Kamniških ali Savinjskih planin.

Pa kje je Julček? Glej ga ptiča! Pod mostom tiči in bega v vodi krasne postrvi. Pa vsaka nagajivost ima kazen za petami. Nahrbtnik ima vendar nekaj teže. Če se pripogneš, ti zleze na glavo, ravnotežje se premakne nad vodno gladino, en trenutek, in radovedni turistek bi cmokal po vodi, da ni Bog vsadil ob bregu grmičja, ki se podenj skrivajo urne ribice pred poredneži in snedenci.

„Nate bo treba res jako paziti,“ reče čestitljiva gospa, ki je prišla tam z daljnjega Dunaja.

Smuk! In že koraka najmlajši na čelu vsej družbi. Zmagoslavno se ozira po ostalih, ki se jim že odpirajo mehovi, da bi kovač ob njih zadovoljno žaril napol ugaslo oglje.

„Sedaj pa le počasi poleg mene, sicer te pošljem z Zoranom domov ali pa te pustim na prvi kmetiji. Pravi turist gre zmerno, če le mogoče molče, da preveč ne trpe pljuča. Sopi samo skozi nosnice, sicer ti bo začelo primanjkovati zraka!“ ga uči oče.

Mož sluša. Pot se vije preko lepe planinice, obdane s krasnim smrekovim gozdovjem, ki se po njem preganjajo nežne srnice in tudi kak zajček, ki pa ni več podoben našemu poljskemu. Sneg leži v teh pokrajinah domalega tričetr leta. Da se more planinski zajček bolje skrivati pred svojimi preganjalci, ga je dobri Bog pomazal z belo barvo, kar naš Julček dobro ve, saj mu je oče lovec in znaša domov raznovrstno divjino s polja, iz gozda ali s planin. Oh, kolikokrat se je že vendar mamica kregala nad njim, ko pride domov ves umazan, premočen, okrvavljen, razcapan, premražen, lačen, žejen in bogsigavedi kakšen še. No, pa ni nič hudega, boji se le za njegovo zdravje. Kdo naj pa strahuje take paglavčke kakor so naši Cerkljančki?

Oče Petrovec se peča tam v Cerkljah z lesno trgovino. To bi uganil vsakdo. Ne vidi ničesar drugega ko lepe smreke. „Mhm, mhm, to je pa velika vrednost, mhm! Bogat je pa ta Suhadolnik, mhm, bogat, da, mhm! To bi se dalo danes spraviti v denar, mhm! Vidiš, Julček, taka-le smreka ima 14 col (28 cm), pa ti je vredna danes do 400 K. Mhm!“ Pri-pogne se k Julčku in ga z ostro obritim licem popraska po obrazu. „No, no, Julček, čvrst fantek si, mhm! Kaj praviš, koliko je vreden ta-le gozd?“ — „Precej,“ odvrne mali turistek in že je pri Gvantcu, ki opazuje čredo Suhadolnikovih ovac. „Dobro je koštrunovo meso,“ si misli Julček in se mu ponudi za mešetarja pri kupčiji. „Mama vsaj ne bo vedno premišljala, kaj naj spacka iz moke, Gvantcu pa itak redka žival zaide pod nož.“

Oče župan, ki nas sicer obklada z raznovrstnimi ukazi in naredbami, je dobrodušno opazoval gibanje okolo sebe. Gospod Albreht tudi ne zamudi prilike. Brž je zvaljena cigaretko, saj dobro ve, da v breg gredoč kadi le tisti, ki brezmiselno tišči v smrt.

Rabili smo 1 uro do Suhadolnika. Tu vam je gospodarskih poslopij za celo vas. V hiši imajo sobo tako veliko, da mora biti strop v sredini podprt z močnim stebrom.

Kupčija je gotova: 10 ovac po 200 K. Velja, in dlan tleskne ob dlan. Seveda mora isto ponoviti tudi naš Julček:

Bog daj srečo,
kravo rdečo,
belega pajsja
v Kranj potrbajsa...

In dlan tleskne ob Zoranovo dlan koncem vsake vrstice.

Okolo poslopij se razprostira lepo polje. Ječmen, ki smo ga tam doli že davno zmlatili, tu šele rumeni, rž je dobro odcvetla, pšenica pa je še popolnoma zelena. Naš Julček je sicer dober kmet, toda to mu vendar ne gre v glavo, da gorski mráz tako zadržuje vsako rast.

Ko se nekoliko odpočijemo, nas zanese pot skozi širne gozdove — dobro uro hodá — na Suhadolnikovo planino, kjer vam kar mrgoli goveje živine.

„Bodite previdni!“ se oglasi g. predvorski nadučitelj, ki je podpiral svojo kot mak žarečo ženo. „Če je vmes kak bik, utegnemo imeti še neprilike. Večkrat je že kak turist po ure dolgo čepel v smreki, dočim je razjarjena žival bila in rila z rogovi pod drevesom.“

Svarilo je bilo treba upoštevati, zato smo se za grmičjem splazili mimo črede, bik pa nas je od daleč zaničljivo opazoval. Julčku se je vse to zdelo jako smešno, saj je navajen krav. Kolikokrat jih je moral gnati na pašo, če ni bilo pastirja doma. „Krona ti ne pade z glave,“ je dejal oče, mati pa je zamolklo godrnjala, saj je vedela za Julčkove muhe. Dolgčas preganja na paši, da se ti obesí kravi na rep ali pa se ji splazi za vrat. Opetovano ga je že katera prevrnila preko glave in ne prav nežno položila na zemljo.

Kar dospemo na konec sveta. Pred nami visoka navpična stena, ki se ti zdi na prvi pogled popolnoma nepristopna, na levi oprsje grbave Kočne, rebra slokega Grintavca, na desni divje stene očaka Grebena. Kam sedaj? Vsi stoje obupani v divni soteski.

In glej! Julček ti je že iztaknil markacijo, ki nas vodi na stezico, vklesano v strmo skalno steno. Ker je ob njej pritrjena žica, je vsaka nevarnost izključena.

Najmlajši je prvi vrhu stene. Zoran je takoj za njim. In kako se nam rogata paglavca na mukapolnem plazenju! Nam samim bi še ne delala strmina preglavic, le ženske, ženske, te ne morejo naprej. Olševski gospod nadučitelj vleče svojo ženo za roke, predvorski jo potiska od zadaj. Petrovec miži in si ne upa gledati v globočino, Gvantec ga draži, naj si z robcem zaveže oči, župan se dobrovoljno smehlja, tam doli se daje gospod doktor z neko žensko, kot bi imel najhujšo pravdo pred sodnijo, vse že lije z njega; gospod Luka si otira nekrvavi pot, olševska in kokriška gospodični skakljata po strmini ko dve srnici, Julčkov oče pomaga pavsod, kjer je sila največja. Pol ure — in že smo vrh pečine ob razpadli Frišaufovi koči. Razposajeno vriskanje se izvije iz naših prsi, saj smo že v planinskem rajju. Pod skalo smo zapustili zadnje ostanke drevja, samo nizke travice se še izgubljajo med kamenjem in ustvarjajo drugo Suhadolnikovo planino, ono, ki preživlja le ovce in kože.

Še pol ure po skalnem rebu — in pred nami se pokaže mična planinska hišica, žal, da nemška. Gospodinja, trda Kokrčanka, zna nemško, hvala Bogu, samo poslušati, zato nas kot Slovence najprijazneje pozdravi.

Tu imaš postrežbe nad svoje pričakovanje. Čaja, kave, mesnin itd. v izobilju. Naravno, da smo si postregli kar najbolje. Po okrepcilu so se odprle glasilke, in pozno v noč je slovenska pesem motila „nemško“ spanje hišnih gospodarjev in odmevala od slovenskih gorskih pečin.

Grintavec je jako muhast in neutrudnemu ravnincu prav rad zagrne z meglenim pajčelanom ono, kar si želi ogledati.

Tako tudi danes. Sredi noči se prične koča zibati, ker jo privzdiguje zamolklo grmenje tam z vrha od koroške strani. Še malo, in bučanje se ti izpremeni v grozno neurje. Grom, blisk, tresk, odmev — to ti je nekaj kar najveličastnejšega. Kaplje, ki se tej igri pridružijo, oledene, in šibanje vam je tako, kakršno pričakujemo od sodnega dne.

Toda vse to nas ne moti. Utrujeni poležemo na mehka ležišča, gospe v svoji sobi, mi se stisnemo v posebnem oddelku; za one, ki še preostanejo, je pa zgoraj skupno ležišče.

Zjutraj ob 6. uri smo na nogah. Naš Julček si je takoj ogledal vso okolico. Sam je doznal, da stoji koča na gorskem hrbtu, ki je sličen kakemu sedlu. Grebenov vrat se tu spusti v ostro ravnico, ki se takoj zopet dvigne proti Grintavčevi glavi, spredaj vidimo Kokrško, zadaj pa Bistriško dolino. Preko vsega se danes pode sive megle.

Vendar: Bog se nas usmili. Megle se začno izgublјati, in to nas oju-nači, da brž použijemo nekaj gorkega in se odpravimo na pot. Nahrbtniki ostanejo tu, s seboj vzamemo le sveže perilo in ogrinjalkе. Zgoraj je mrzlo.

Dobro zaznamovana stezica nas vodi tjinsem preko globokih kotanj, skal, snežišč k cilju. Pot ni težka, ne strma, še manj pa nevarna; dostopna je vsakemu otroku, kar se ti dozdeva neumljivo, če gledaš ostri vrh tam iz daljave.

Tjinsem se začuje od robate, skoro nedostopne Kočne zamolklo ropotanje kamenja. Izprožila ga je čreda divjih koza, ki se preganja v mnogobrojni množini po skalnih vrhovih, ali pa nagle vremenske izpremembe odluščiјo strme skalne izrastke, ki z velikim hruščem podirajo pred seboj vse, kar se jim stavi v bran, in kot zemeljski usadi pribobne v dolino, na zimo pa preprestano ropočeјo snežni plazovi. „Ko sem prvič čul to čudno ropotanje, ki se je pred njim treslo vse skalovje, sem menil, da se nam bliža nevihta,“ tako sem razkladal radovednemu Julčku, ki posluša vse to z največjim zanimanjem.

Po dveh urah sedimo Grintavcu na glavi. Ponosno se razkorači naš desetletni hribolašček na 2559 metrov visoki škrbini. Ob divni planinski krasoti za hip onemi, tem jačje pa nato zavriskne in zapoje „Na planin'cah,“ in vsa ostala družba mu glasno pojoč pritrjuje, da „na planin'cah luštno je...“

Kdor ima zmisla do prirodne lepote, naj poleti tusem! Že samo gorska skupina, ki je nanizana kot jagode na rožnem vencu, te odškoduje za ves trud.

Žalostno se hoče opravičiti Skuta, ki je ljubljanskemu učitelju gospodu Petriču pogoltnila v ledeno razpoko ljubljenega sina, tam poleg se ti roga grda Turška glava, k sebi te vabi zavaljena Štruca, tudi Rinka ni manj prikupljiva, z robate Brane se rob spušča v Kamniško sedlo, ki se takoj zopet dvigne v ostro Planjavo, tam v daljavi dviga svoj ostri vrh štajerska Ojstrica... Za teboj se razgrinja krasna Gorenjska ravan z vsemi prijaznimi vasicami, a v daljavi — daleč, daleč opaziš našo prestolico Ljubljano z vsem njenim gričevjem. Ponosno te ogleduje stari očak Triglav in izza njega čuješ zamolklo bobnenje laških topov, ki grabežljivo iztezajo umazane kremplje po naših krasnih planinah. Vse to naj bi bilo vaše? Ne, nikdar! Pomembno se spogledamo, kar nas je bilo vojakov, in tožno nam je.

„Glej knjigo!“ se oglasi Julček, ki je v prirojeni radovednosti opazil železno skrinjico, vklesano v skalo.

„Naše prokletstvo!“ se razsrdim in treščim knjigo ob gorska tla. „Zopet dokaz sramote! Na naših planinah pa se ti šopirijo usiljivi Nemci! Izrabljajoč našo gostoljubnost, se nam vrinejo kot gospodarji prav povsod in še tu pod ljubim božjim očesom nimamo miru pred njimi.“

„Saj je še ena!“ vzklikne Julček in privleče iz druge skrinjice enako knjigo. Bila je od SPD.

Še en pogled na severno stran, tja na tožni Korotan — in zopet smo trpkih misli. Zakaj?

V knjigo vpišemo svoja imena. Našel nas boš po datumu z dne 14. avgusta 1918.

Tako one dni! Ista družba, malo skrčena, je bila po našem preporodu ena med prvimi na Kokrškem sedlu. Stali smo ob oplenjeni koči. Ponosno je dvigal Grintavec svoj greben, ko sem ga v daljšem govoru pozdravil kot našega, samo našega, in ponižno se je upognil — vsaj zdelo se mi je tako — ko je prvič odmevala od njegovih pečin „Bože pravde...“

E. GANGL:

Rešilec.

Cam za Bajukovo hišo je lepo, veliko dvorišče. Nanje drže iz hiše vrata, na pragu pa stoji Bajukov Jurček, lepo okrogel in zdrav možakar petih let. Danes nič ne ve, kaj naj počne. Premišlja in preudarja, naj li stopi malo na izprehod do lesenega plota koncem dvorišča, ali pa naj kar sede na prag in čaka, da mu pride boljša misel.

In ko Jurček strmi v beli dan, tedaj se pritrklja po dvoru lepa rumena kepica — drobčako pišče Tipatop, tako prismuknjeno in neizkušeno, da se ustraši črvička, ki se plašno vije po prahu. Pišče ostrmi in v prvem hipu ne ve, kam se naj skrije pred to čudno zverjo, ki tako obupno smuka pred velikanom Tipatopom. A tedaj se v piščetu zbudi junaški nagon, da se vedno opasnejše bliža s kljunčkom ubogemu črviču.

Izza vogla pa pokukajo sive oči sosedovega mačka Potepa. Potep, kakor je krvoloč in nenasiten, se zlekne na beli trebušček in se sumljivo plazi proti piščetu. Rep mačku v rahlih zamahih kroži po tleh, a raskavi jezik oblizuje brke, češ, zdajle te čaka slastna pečenka! Potep se pripravlja na smrtonosni skok...

Jurček se spne na prste, in sapa mu zastane od groze, ko pregleda strašno, krvavo nesrečo, ki se pripravlja na domačem dvorišču: pišče hoče umoriti črva, maček pa hoče umoriti Tipatopa! Jurčku šine mraz po hrbtu, in z vso močjo, kolikor je zmorejo njegove roke, udari z dlanjo ob dlan in pocepta z nožicami po tleh, iz grla pa se mu izvije vzklik, ki mu ni imena in besede. Pišče se ustraši in prhne nekam za goro smeti. maček se potuhnjeno splazi na domači dvor, črviček pa — ej, ta se veselo vije naprej.

Jurčku pade kamen od srca. Zadovoljno sede na prag in se veseli odličnega uspeha svojega junaškega preudarka.

NA POČITNICAH

CVETINOMIRSKI:

Iz cvetočih dni.

adar je Mrakarjeva mati časih popoldne stopila iz kuhinje v veliko domačo sobo in videla na mizi odprt abecednik in ob njem razmetanih nekaj zvezkov, a ni bilo žive duše v sobi, je samo z glavo pokimala in vračaje se v kuhinjo polglasno mrmrala predse: »Zem, kje je. V hosti je spet kakor zmerom. Bo pa že zopet prinesel zvečer raztrgane hlače domov, da bom imela kaj šivati. Ampak kako se je izmuznil iz hiše ta navihanec, kako potihoma kakor mačka!«

Tudi tisto popoldne se mati ni zmotila. Minko, Mrakarjev Minko, ni bil nikjer drugje kakor v gozdu, ki je s svojim zelenjem in sencami kril nizko gričevje zadaj za hišo. Medtem, ko je njegova mati pekla kruh in potiskala na loparju velike okrogle kepe iz testa v peč, je ležal Minko na solnčni jasi vrhu holma, z rokami pod glavo, mežikal v sonce, gledal na dolino, na vas in na belo, med poljem vijočo se cesto, in poslušal grlice, ki so grulile nedaleč od njega v obsenčju ukrivljenih gabrov.

»Gru... gru... gru...!« — se je oglašalo zmerom iznova tam izza gabrov, in od časa do časa se je med drevjem začulo plahutanje peruti.

»Grev... grev... grev!« — jih je oponašal Minko in hipoma skočil pokonci. »Grev... grev — zdaj sem se pa že segrev!«

Spustil se je v tek proti gabrom, skakal po dračju, da je pokalo pod njegovimi nogami, pri tem pa je mahal z rokami okrog sebe in vpil:

»Všššaha!... Všššaha!...«

S temi besedami je mati časih podila kokoši, če so zašle na sosedovo njivo za domačim vrtom. No, pa kokoši niso nikoli tako rade slušale matere, kakor grlice zdaj Minka. Za gabri je nastalo takoj vriščanje. Vsa jata grlic se je dvignila in ko se je izvila iz zelenega vejevja ter šinila v sinjo bleščavo neba, je bilo, kakor da bi bil škropil srebrn dež nad gozdom, tako lepo so se bleščale v solncu razpete peruti.

»Pa sem vas le ugnal v kozji rog...« se je smejal Minko, zroč za bežečo jato, ki mu je kmalu izginila izpred oči.

Nato se je potopil do pasu v praproetje in bredel v njem po bregu navzdol. Plešoč nad višnjevinni cvetovi visokih pogozdnih rož, so vzletavali pred njim citrončki, svetlorumeni in od solnčne luči omamljeni. Minko je zamahnil z roko po samotnem solnčnem žarku, ki je dremal na posebno lepi in visoki praproeti, pa žarek se mu je naglo umaknil, smuknil na gladko lubje poleg stoječe breze in izginil nekje v vrhu, odkoder je lukal navzdol poredno kakor otrok, ki se plazi na drevo in se odtam veselo ozira na vse strani, da bi ga opazila in pohvalila mati. Minko je požugal temu porednemu žarku s prstom, kakor da bi mu bil hotel reči: »Ti in jaz — to sva dva prava poniglavca!« In bredel je naprej, dokler ni prebredel smrečja. Za rumenimi smolnatimi debli je zijala spodaj v zibajoči se beli svetlobi velika okrogla kotanja, in na dnu te kotanje se je izza drevja lesketalo nekaj hišnemu zidovju podobnega.

Minko si je vtaknil v vsak vogal ust dvoje prstov in zabrlizgal v kotanjo trikrat zaporedoma, da so se mu lica napihnila in mu je vsa kri stopila v obraz. Potem je sedel na mah pod smreko.

»Obljubil je, da pride,« je govoril sam pri sebi. »Če le ni preslišal brlízga, bo kmalu tukaj gori pri meni. Čas je, da greva že enkrat pogledat tiste šoje. Jaz mislim, da morajo biti zdaj že godne.«

Iz globoke usedline kraj njega je v gibčnih skokih priskakljala veve-rica s tako lepimi okroglimi očmi in tako košatim repom, da je strnel Minko od veselja kakor očaran vanjo. Naravnost proti Minku je skakljala — najbrže ga ni bila takoj opazila — in Minku se je od veselja širilo srce. Nehote je razprostrl roke, kakor da bi bil čakal, kdaj mu skoči v naročje in jo bo lahko nekoliko popestoval. A skočnonoga živalca je svoj tek hipoma predrugačila, se zavihnela po tankem deblu navzgor na vitek bukov vrh, da se je pošibil in se zazibal semintja, odtod pa se je zakadila na prvo bližnje drevo in izginila v temnih sencah smrečja.

Minko je gledal nekaj časa za urno begunko z razprtimi očmi, pri čemer si je bil položil prst na sredo ust.

»Fet — ta mi je pa lepo odnesla pete!« je rekel navsezadnje, ko je za veverico utihnil poslednji šum v smrečju, in umaknil je prst proč od ust.

Tisti hip je v grmovju pod njim zašumelo, pokazala se je pisana čepica in zabelil se je rokav. Minko se je dvignil s tal in odprl usta nastožaj. Šumelo je bližje, nato so se veje razmaknile popolnoma, in pred Minkom je stal Senčarjev Tinko, zasopel in potan, z odpeto srajco pod vratom, svetečim se od znojnih kapljic.

»Mislil sem že, da te ne bo, Tinko!«

»To bi se bilo tudi kmalu zgodilo!« mu je odgovoril Tinko z veselim, pojočim glasom otroka imovitih staršev. »Iskal sem ravno pripravnih žrebljičkov za kletko, ki jo bom napravil, kakor veš, ko sem zaslišal tvoje brlizganje. Če bi ne bil imel okna odprtega, pa bi te ne bil slišal. — Greva takoj pogledat, kako je s šojami, Minko? Če le niso že izletele — godne morajo biti zdaj!«

»Kar pojdiva — seveda morajo biti že godne... Pa boš napravil kaj lepo kletko, Tinko?« je izpraševal Minko, kobacaje kraj Tinka preko rdečkastega vresja, za katerim se je v lahnem vetriču pozibavala gruča belih, s pikicami posutih brez.

»Kakor se mi bo posrečilo, Minko! Vse potrebno sem že pripravil: deščice, palčice, žice in žrebljičke imam že. Samo nobenega pripravnega svedra nisem še našel za to in pa žagico bi potreboval, prav majhno žagico. Pa mislim, da bom dobil tudi to, in potem bo kletka kmalu gotova.«

»Samo da bo dovolj prostorna! Šoje so bolj veliki ptiči in potrebujejo veliko prostora. Pa ti, Tinko, da jo boš napravil tako, da bo dobro...«

»Ej, za tisto pa nikar ne skrbi!« je menil Tinko. »Pet šoj bo lahko v njej, tako bo moja kletka prostorna. Pa da bi dobil le samo eno šoj, pa bom popolnoma zadovoljen.«

Ko sta stopala tako skupaj, Minko čokat, s kobacajočimi koraki in rahlo nagnjenim tilnikom, Tinko vitek in prožen, s pokonci dvignjeno glavo, so se v gošči nedaleč od njiju hipoma oglasili čudni, šušljajoči glasovi. Oba dečka sta se zdrznila od začudenja; a to je bilo samo prvi hip. Trenutek pozneje sta zamahnila z rokami, planila skozi grmičje in sčasoma popolnoma potonila v gošči.

Prvi je zavriskal Minko: »Šoje so, Tinko, mlade šoje, ki še ne znajo dovolj letati! Ali jih vidiš, Tinko? Brž! brž! Dajva, loviva jih, dokler je še čas. Najbrže so to tiste šoje, ki sva zanje midva vedela, pa so zdaj že izletele iz gnezda!«

Minko je trdil prav. Bile so v resnici mlade, šele pravkar iz gnezda izletele šoje, ki so vzplahutavale med vejevjem in poizkušale poleteti nekoliko višje, kar pa ni šlo, ker so bile še premlade. Dečka pa v skok za njimi! Toda vkljub negodnosti so bile šoje vendar jako nagle in se niso dale tako izlepa ujeti. Tinko je držal eno že za rep, pa mu je ušla. Več sreče je imel Minko. Ulovil je lepo pisano šoj, ki je bila obema dečkoma tako všeč, da sta prenehala teči in sta občudovala le ptiča.

Sedla sta na tla, Minko s šoj, v naročju, Tinko sklonjen nad Minkovimi kolena, z radovednimi očmi zasledujoč vsako ptičevo kretnjo. Tinko ni izpregovoril nobene besede, samo gledal je. Tuđi Minko je bil tih; kadarkoli se je ozrl naskrivoma izpod čela na Tinka, na njegove prazne

roke — vsakikrat mu je nekaj težkega leglo na srce, in nič več ni bil vesel ptiča. Hipoma je vstal in stisnil ulovljeno šojo Tinku v roke.

»Na, Tinko, tvoja naj bo — saj je jaz nič ne rabim. Ti delaš že kletko, zato jo le kar imej. Jaz bom ulovil morebiti še kakšno drugo.«

A bilo je že prepozno za nadaljnji lov; ostale šoje so bile že davno odplahutale proč nad goščo in se poizgubile v daljavo; ne glasu ne šuma ni bilo več za njimi.

»Kaj bo pa zdaj?« se je jezil Tinko. »Meni si dal šojo, sam boš pa ostal brez nje...«

Z bleščečimi očmi ga je pogledal Minko: »In če bi bil ulovil dve, obedve bi ti bil dal! Nikar ne bodi hud za to! Zdaj sem vesel, ko vidim, da imaš šojo ti in ne jaz; poprej sem bil žalosten.«

Ljubeče in hvaležno so pobožali Tinkovi pogledi njegov obraz.

»Minko, midva se ne smeva nikoli ločiti; zmerom bova ostala skupaj!«

»Zmerom, zmerom, Tinko!«

In Minkove oči so se od veselja orosile.

»Glej, Minko,« je nadaljeval Tinko; »moj oče je bogat, jako bogat. Ko bom jaz velik, bo ves njegov denar moj. To bo potem lepo! Kupil bom kočijo in lepa bela konja, pa vozil se bom potem, vozil zmerom, vsak dan... Hojoj, Minko, kako bo to prijetno! In ti boš moral biti pri meni, da se boš vozil z menoj in da mi ne bo dolgčas...«

»Pri tebi bom, Tinko, ker te imam rad; samo mamu imam še rajši, potem pa precej tebe, Tinko...«

»Vem, Minko... tudi jaz imam tebe takoj za mamu najrajši. Zato pa boš moral živeti pri meni. Vse, kar bom jedel jaz, boš jedel tudi ti; in vse, kar bom jaz pil, boš pil tudi ti. Sezidati bom dal veliko palačo, in skupaj bova živela v njej, skupaj jedla in pila. Pa iz palače se bova hodila izprehajati na vrt, ki bo tako lep, da bo veselje; samo pomaranče in smokve bodo rasle v tem vrtu. Midva pa bova ležala v senci in jedla pomaranče rajši kakor smokve. Kaj pa ti, Minko?«

»Jaz pa smokve, Tinko. Ampak tudi pomaranče bom rad hrustal, posebno če bodo debele in lepo svetle... bolj drobne bom pa stran metal...«

»Hej, joj!« je plosknil Tinko z dlanmi. »In potem, kadar se bova naveličala vrta, se pojdeva voziti... po dolini se bova vozila in še dalje iz doline, tja, kjer je sama ravan... Tam nekje daleč na tej ravnini je pa veliko inesto... tudi tja se bova peljala za kratek čas...«

»Pa ptiči?« je hipoma vprašal Minko.

Tinko je svetlo pogledal, napel ušesa, potem se je pa srebrno zasmejal.

»Ptiči? ... Za ptiče bom dal sezidati pa tolikšno hišo, kakor je naša farna cerkev velika! Vse ptiče, kolikor jih je po teh krajih, bova polovila in dejala noter v to hišo; natlačeno polna jih bo vsa hiša kakor škatlica z žveplenkami, še kašljati bodo začeli v taki gneči in se bodo hodili hladit vinkaj na zrak ... hi-hi-hi!«

»Zdaj se pa šališ, Tinko ...«

»Ne, saj ne bom tako neusmiljen, Minko, tisto pa že ne. Naš ate pravi zmerom: Bodi usmiljenega srca! — in zato bom tudi jaz zmerom usmiljen. — Ptičev bo v hiši toliko, da se bodo drug drugemu lahko izogibali; pa peti bodo morali lepo, drugače jim pa jesti ne bom dal ... In govoriti jih bova naučila; ne vseh, samo nekatere, bolj prebrisane ...«

»Ali so šoje tudi prebrisane, Tinko?«

»Tudi. Sicer ne tako kakor papige — ampak tudi, za silo. Moja babica mi je nekoč pravila, da so imeli šoje, ki je znala govoriti; vsako jutro da jim je voščila: Dobro jutro! — Zato vem, da je šoja še precej odprte glave.«

»Ojoj, kako bo to lepo!« se je veselil Minko. — »Pa še to šoje, ki sem ti jo zdaj dal, boš tudi naučil govoriti, kajne, Tinko?«

»Seveda! Kadar pojdem spat, mi bo morala želeti: Lahko noč! — Saj to je kratko, ti dve besedi se bo že naučila, ali ni res, Minko?«

»Res!« je pritrdil Minko. Pomolčal je nekoliko, potem pa je zopet povzel: »Veš, Tinko ... in kadar bova jedla v palači, bom imel pri sebi slavca, da mi bo med jedjo prepeval. Kaj pa ti, Tinko?«

»Jaz pa kosa. Če ne bo hotel žvižgati, pa ne bom hotel jesti ... Pa vem, da bo hotel žvižgati, ker bo zmerom sit. Pri meni mu ne bo nič hudega.«

»Ti!« se je hipoma domislil Minko in važno dvignil desnico z iztegnjenim kazalcem v zrak. »V Ameriko tudi pojdeva, ker bova bogata!«

»V Ameriko?« je pomislil Tinko, nato pa je rekel: »Tisto pa ne bo mogoče, Minko. Da bi šla tja sama brez ptičev, bi se nama ne ljubilo, ker bi nama bilo dolgčas po ptičih. Take barke pa tudi nima nihče, da bi nesla čez morje veliko hišo, polno ptičev ... Ne bo nič z Ameriko, Minko! Pa kaj Amerika! Saj bova imela midva sama doma najlepšo Ameriko ... Juhu! Komaj čakam, da bi bil že enkrat velik!«

»Tudi jaz, Tinko!«

Minko se je dvignil.

»Pa se nehajva pogovarjati za danes o tem! Jutri bova nadaljevala, kajne, Tinko? O, lepo bova še živela midva, lepo! — Zdaj pa pojdiva pogledat, če so bile res to tiste šoje, za katere sva vedela!«

Pri visoki košati smreki sta obstala. Minko, bolj pripraven za plezanje, je kmalu objemal smolnato deblo z nogami in rokami in se urno

pomikal proti vrhu. Oprijemši se prve veje, je še bolj naglo smukal navzgor proti mestu, kjer je tičalo gnezdo, napol skrito med vejevjem. Še nekaj vej je bilo treba preplezati, in Minko je bil pri gnezdu. Bilo je prazno; samo troje pisanih šojnih peres je štrlelo iz njega.

»Uganil sem, Tinko!« je zakričal s smreke navzdol proti Tinku. »Gnezdo je prazno. Od tukaj so izletele one šoje, ki sva jih lovila.«

Dečka sta se pričela vračati iz gozda. Tinko je stiskal k sebi šojo, ki je zdajpazdaj odprla svoj močni kljun in dala čudno hreščoč glas iz sebe. Minko pa si je bil zataknil za trak na klobuku ona tri šojina peresa, ki jih je bil našel v gnezdu.

Ko sta si na jasi vrhu holma želela drug drugemu lahko noč in se razšla, je že legal na zemljo mrak.

Mrak.

*Bliže prihaja in niže,
k zemljici spušča se mrak,
zvezde nad goro užiga,
spanec z njim hodi sladak.*

*In po Jernejčku gre vprašat
tja do sosedovih vrat . . .*

*Striček, dospel si prepozno —
šel je s kokoškami spat!*

E. Gangl.

Dve pesmi.

Pesem tista je najlepša,
sladek nanjo je spomin:
Ko so naglji še cveteli,
ko dehtel je rožmarin,
fantje mladi so zapeli
k zvezdam gori sred višin —
jasno zvezde so sijale,
ljubek bil je njih migljaj,
fantom vse so se smejale,
vabile jih v zlati raj . . .

Pesem ta pa je žalobna,
bridek nanjo je spomin:
Cvetje nagljev spet poganja
in diši spet rožmarin,
pesem tiha sama sanja
od ljubezni bolečin —
solnce sije spet topleje,
nam želi stotisoč sreč,
zvezde svetijo jasneje —
mnogo fantov pa ni več!

Tone Rakobčan.

Poletna
zabava

STONE GASPARI:

Oče in sin.

a Doberdobo sredi sivega kamenja je v hudi borbi za svojo rodno goriško zemljo izgubil pešec Tomaž svetlo solnce. Zaskelilo ga je takrat v očesnih jamicah, iztekkel je iz njih potok pekočih solz, in luč, tista topla in blagodejna luč je ugasnila za vedno. Nikoli več ne zazre zemlje, na kateri je zrasla njegova mladost, napoljena veselja in zadovoljstva. In če vendar enkrat stopi na svetlo zemljo, takrat poklekne, vzame pest prsti ter jo pobožno poljubi. Morda požene iz tiste peščice prsti blagoslovljena čudotvorna roža, prebogata leka...

In ko se je napravil slepec Tomaž, da s svojim sinom poroma v deželo očetov, ga je nenadoma ustavila žalostna vest o tujcih, ki gospodarijo na njegovih tleh. Prešinila ga je boleost do globin srca. Tisti trenutek se je omračila še edina iskra, iskra upanja v njegovi bogati notranjosti...

Veik je svet, toda lice mu je povsod drugačno, oči so izpremenjene, tu svetlejša, tam temnejša, srca so različna v dobroti in ljubezni. Kam naj se obrne Tomaž s sinom — edincem, da sreča tisto ljubezen, ki tudi njemu samemu opaja to ubogo življenje? Vkljub vsej nesreči še spi nekaj v duši, kakor v meglo zavito od pretežkih misli. Ko se ustali in najde darežljivo roko, potem zakliče spet jasne misli, da razprše to meglo in da razjasni s to ljubeznijo do goriške zemlje vso svojo in sinovo notranjost.

Na travniku sedita Tomaž in sin. Cesta pred njima se koplje v gostem prahu, trava na krajih je pohojena, solnce stoji visoko in jima sveti v obraze. Povsod mir, le visoko nekje v zraku cvrčlja škranček ter jima pripoveduje, da se dviga k nebesom, kjer izprosi miru, pravice in ljubezni. Oče drži desnico na sinovi rami, z levico mu boža gladko lice. Kolikokrat potegne rahlo preko obraza, ga prevzame tiha sladkost o najljubšem o sinu-edincu, ki mu je še edini preostal v tolažbo. Sin gleda tja čez zeleno ravan do obmejnih sivih gor in ugiblje, kje so lepi solčni kraji, o katerih mu slednji dan pripoveduje oče. Še mlad je od tam ubežal, zato se le kakor v meglici rišejo nejasne črte njegove domovine.

»Oče, ali ne pojdeva nikoli več tja dol na naše vrtove?« Sinu trepeče glas kakor boječa struna.

»O, pojdeva, moj sin, kakor romarja se napotiva, ko začujeva glas, ki nas vse nekoč gotovo pokliče!«

»A kdaj bo to, oče?«

»Ko bo tujec uvidel, da je vsa ta zemlja, ki se zdaj na njej on šopiri, last naših ljudi, edino naših, da je tam doma naš jezik, ki ne onemi nikoli, nikoli!«

In oče privije k sebi sina. V roke vzame drobno glavo, boža jo, poljublja. Zazdi se mu, da se v očesnih udrtinah nekaj taja, ki hladeče polzi čez vroča lica in pada na srce in ga spet prebuja in oživlja.

»Veš, moj sin, premlad si ubežal, da bi znal ceniti vso lepoto in dobroto naše zemlje. Vem, čutiš nekaj, kar te žene tja, toda pravo ljubezen do rodne grude spoznaš šele, ko nekoliko dorasteš. Do takrat pa ti hočem jaz slikati naše kraje v najlepših barvah. Hočem pa ti tudi zapisati v srce resnico, kako tujec črti in preganja naše ljudi, da umirajo kot muženiki za svoj ljubi narod...«

Sinova glava počiva v očetovem naročju. Jasen oblak vesla čez nebo, jasna misel se spet poraja v očetovem srcu in se pomenkuje s skrjančkom, ki drobi že visoko, visoko pod milim nebom.

Veselje v prirodi.

Cvetice prekrasne jaz ljubim gorko
in pesemce zlagam, jih pevam glasno;
zakaj bi vesela ne pevala jaz,
ko božji prirodi zdaj gledam v obraz?

Ko gledam vse stvarstvo in sinje nebo,
krog mene pa ptički veselo pojo,
zakličem: „Priroda, res krasna si ti,
pa vendar srce si v višave želi.“

Ne plaši me muk in naporov naval,
saj Stvarnik plačilo za to mi bo dal:
nad zvezdami večni določi mi dom,
če Njemu po volji živela tu bom!...

Ivanka Kocijanova.

POUK · IN · ZABAVA

Zastavica v podobah.

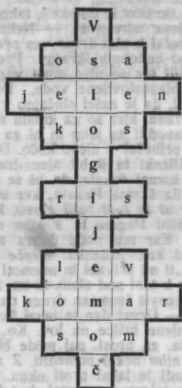
Priobčil *Fr. Rojec.*

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev besedne naloge iz živalstva v 6. številki.

V SLOGI JE MOČ.

Prav so jo rešili: Iva Gabrščkova, Pikica Predaličeva, Jakica in Marija Ganglovi, vse v Metliki; Erika Kamenškova, učenka na Dvoru; Leon in Zmagoslav Pipan, učenca v Domžalah; Pavlica Lipovškova v Krašnji; Albina Stantetova, Ivana Špesova, Albina Kantejova, Dragica Novakova, učenke v Blagovni; Jožica, Ela in Fanika Čončeve, učenke V. razreda v Jarenini; Danica Germkova v Krašnji; Uroš Zupančič, učenec v Ratečah pri Kranjski gori; Marn Nestor, dijak v Kranju; Vladimir Kavčič, učenec III. gimn. razreda v Celju; Boris Vajda v Središču ob Dravi.

Mladim kadilcem!

Kjerkoli hodiš dandanes, boš srečeval dečke — celo šolarje iz prvega do zadnjega razreda — s cigareto v ustih, pa bledih lic in udratih oči, kakor da bi jedli same pajke in mušice za večerjo. Le malo je takih, ki ne kadijo. Žalostno, da se je ta kuga tako razširila in se vedno bolj širi, že celo na deklice. Zakaj začneš kaditi, ko pa ti ni sile! Ker vidiš druge in misliš, da moraš seveda tudi ti, misliš, da je to kaj lepega, prijetnega, da si Bog ve kaj s cigareto v ustih. Pаметen človek se ti pa smeja. Ali veš, da si podoben opici, ki posnema človeka, kjer more in kakor more, pa ne pomisli, ali je pametno, kar dela, ali neumno. Pa ko bi bila to še kaka neškodljiva neumnost! Ampak v tobaku je hud strup, nikotin po imenu, ki posebno škoduje mlademu životu! Le spomni se, kako ti je bilo, ko si začel kaditi in tudi sedaj, kako te časih peče v prsih in kako si zelen po obrazu, četudi misliš, da to ni nič hudega. Kajenje škoduje tudi na rasti in zdravem razvoju mladega života. Le primerjaj take mlade kadilce in nekadilce! Mnogo jih je že dobilo od kajenja jetiko, ki jih je spravila v prezgodnji grob! Sploh pa vsak, ki kadil že od zgodnje mladosti, gre par let prej tja, kjer ni muh. — In pa to večno pljuvanje pri kajenju! Sline so neobhodno potrebne za pre-

bavo jedi, ki se začena že v ustih in ne šele v želodcu. Torej že vedno prisiljeno pljuvanje slabi človeka. Kajenje pa ne škoduje toliko odraslemu človeku kot pa mlademu. Človeški život, če je zdrav, se sčasoma privadi tudi strupu, če se mu ga ne daje preveč hkrati, četudi mu škoduje. Zato pa odraslim ni toliko zameriti kajenja, dasi bi bilo boljše, če bi ne kadili. Oni se tudi ne morejo več odvaditi, zakaj stara navada je železna srajca, ki se ne da sleči! Lahko pa se še odvadijo začetniki kajenja in morebiti še kak tak, ki že dalje časa kadil. Samo trdne volje je treba! Ne rečem, da moraš s kajenjem hipoma prenehati, ampak po malem, vedno manj, dokler naposled ne nehaš. Če te še kdaj potem izkušnjava napade, pa reči: „Ne bom!“ in gotovo jo premešaš. — Že v mirnem času, ko je bil denar veliko vreden, je zakadil odrasel kadilec najmanj 35 K na leto, v desetih letih je 350 K. Koliko pa sedaj, ko se je tudi tobak podražil, zakadil odrasel kadilec in koliko zakadiš ti, izračunaj si sam! Jaz bi najrajši videl, ko bi tobak kratkoma spravili s tega sveta, ali pa vsaj mladini naj bi bilo strogo prepovedano kaditi in ji dajati tobaka. Po mojem mnenju naj bi se smelo brez kazni dati vsakemu kadilcu mlekozobcu, kadar bi kadil, taka zausnica, da bi kar ljudi videl na Marsu, ako tudi tisti kade!

Janez Leskovar.

Dihanje skozi usta.

Kako neprijetne in mučne so hude sanje, ve vsak. Vzrok hudim sanjam pa je dihanje skozi usta v spanju. Sploh je dihanje skozi usta jako nezdravo, zlasti kadar spiš, ali kadar je mrzlo (pozimi). Torej dihaj vedno skozi nos, saj zato ga imaš.

Janez Leskovar.

Zapuščena mladina.

Časopis „Jugoslovanski Lloyd“ piše, da se po ulicah Zagreba potika mnogobrojna mladina, ki se ukvarja z oderuško prodajo tobaka, užigalic, razglednic itd. Tista mladina pa, ki ne prodaja, berači, namesto da bi se učila kakega poštenega rokodelstva. Takl „trgovci“ in berački „zaslužio“ po 150 do 200 K na dan, ki jih lahko miselno zapravijo. — Pa tudi po drugih večjih mestih je še vedno dovolj mladine, ki je prepuščena sama sebi in se odmika s prave poti v pogubo. — Bodite oprezni, dragi moji, da ne stopite na napačne steze, ki drže od resnosti in lepote življenja!

Milenka in škrat Pagat.

Tam za deveto goro, za deveto vodo je živila deklica sama v širnem gozdu med divjimi zvermi in hudobnimi škrtati. Njena roditelja sta zgodaj ostavila svet ter pustila malo Milenko brez vsakega človeka. Milenka je štela komaj osem let, a je bila tepa in sveža kot jutranja zarja. Bivala je v hišici poleg bistrega potočka, ki je bil njen edini prijatelj in jo je s svojim prijetnim žuborenjem in šumljanjem vsak večer uspaval. Nedaleč od nje je stanoval rdečehlačni škrtat Pagat, kralj vseh hudobnih škrtatov, ki je silno želel, da bi postala Milenka njegova žena. Obljubljal ji je kraljestvo, prelep biserni grad in vseh mogočih mamljivih stvari, da bi jo premamili. Milenka pa je vedela, da je silno hudoben, zakaj gorje tistemu, ki bi brez dovoljenja stopil na tla njegovega kraljestva, trikrat gorje! Z vsjo vojsko bi šel nadenj in ga pokončal. Škrtat Pagat je imel silno veliko moč nad vsemi hudobnimi škrtati. Ako bi ga kdo poslal na oni svet k svojim bratcem hudobcem, bi z njim tudi izginila vsa moč, in škrtatje bi se morali skrivati kakor divje zveri pred ljudmi. Ako je bil škrtat Pagat tako mogočen, zakaj ni potem ukradel lepe Milenke in je odvedel v svoj biserni grad, bi vprašal marsikateri mladih čitateljev. Le počakajte, prijatelji, vse še pride! Ko je bila njena mamica na smrtni postelji, jo je — poslavljajoč se od nje — pokrižala z blagoslovljeno vodo ter je rekla: „Milenka, varuj se škrtata Pagata; hudoben je in vseh muh poln! Sedaj pa pridno moli in se pokrižaj zjutraj in zvečer z blagoslovljeno vodo,

pa ne bo imel škrtat do tebe nobene moči!“ Potem pa je izdihnila svojo dušo. No, zdaj pa vemo, zakaj je bil škrtat brez vsake moči napram blagoslovljenim stvarim. Ako bi se je kateri škrtatov le dotaknil, takoj bi mu tisti del telesa odrevenel. — Nekega večera je pribežal k njej drvar ves preplašen, preganjan od hudobnih škrtatov. Pred kočo so se ustavili ter se niso upali vanjo, ker so se bali blagoslovljene vode. Drvar je pripovedoval, da je zašel slučajno v obližje njihovega gradu, kjer so ga kmalu zavohali ter so se zapodili za njim in bi ga gotovo ujeli, da ni pribežal v njeno kočo. Drvar je ostal pri Milenki in ji bil njen drugi oče. Milenka je komaj čakala, da bi se na kak način iznebila škrtata Pagata, ker se ga je bala. Drvar si je tudi belil glavo, kako bi se dalo uničiti Pagata in z njim njegovo kraljestvo. Kar mu pače dobra misel v glavo. „Veš kaj, Milenka!“ reče nekega dne drvar, „ti mi privabi in premoti škrtata, da naj pride k tebi pod okno, in mu reci, da postane njegova žena, za drugo pa že jaz poskrbim.“ — Drugi dan je jahal škrtat Pagat mimo njene hišice na lov. Ko ga Milenka ugleda, ga prosi, naj pride bliže, da se mora z njim nekaj pomeniti. Z nezaupljivimi pogledi je jahal proti oknu. Vranec pod njim je žalostno rezgetal, ker je slutil nesrečo gospodarja. Ko je škrtat dospel do okna, je vprašal Milenko, kaj hoče. Namesto odgovora mu pa prišeti poln lonec blagoslovljene vode v glavo. V istem trenutku se je izpremenil škrtat v kupček pepela, iz vranca pod njim pa je zletela čarovnica Kljuka ter odletela na metli naznanit škrtatom prežalostno novico. Tako je prebrisani drvar uničil kralja in z njim kraljestvo hudobnih škrtatov. Še tisto noč se je nebo stemnilo. Bliski so švigali kakor ognjene kače, grmelo je kakor na sodni dan, in med bliskom, gromom in vetrom so se škrtatje preselili na Klek k svojim sestram čarovnicam. Od takrat ni bilo ne duha ne sluha o škrtatih. Milenka se je razcvitala in razcvetela v prelepo rožico, iz Milenke je vzrasla Milena. Nekega dne, ko se je Milena kopala v bistrini valovih potočka, je nanesel slučaj, da je mimo prijezdil kralj z vsem spremstvom na lov. Ko je uzrl prelepo Mileno, se mu je tako omlila, da jo je odvedel na svoj grad ter jo vzel za ženo, prebrisane ga drvarja pa je imenoval za svojega dvorjanika. Tudi mene so povabili na gostije, ki so trajale ves teden. Takrat sem si pokvaril želodec, a moj stari oče me je zaradi tolike sneednosti prijel za ušesa. Oba — kralj in kraljica — še živita, če že nista umrla.

D. Hodnik.

Dragi g. Doropoljski!

Že drugo leto sem naročnik „Zvončka“. Da sem si ga naročil, me je pregovoril Janez Leskovar. „Zvonček“ mi jako ugaja. Sedaj služim tukaj na Vrholah pri nekem kmetu. Staršev nimam več, so mi umrli. Eden moj brat služi v Laporjih blizu Poljčan. Rad čitam knjige, tudi učim se rad v šoli.

Pozdravlja Vas

Alojzij Lesjak,
Vrhole pri Prihovi, p. Konjice.

Odgovor:

Ljubi Alojzij!

Glej, sam si že služiš ljubi vsakdanji kruhek, brez staršev si in navezan sam nase, pa si vendar si pritrgal toliko, da si „Zvončkov“ naročnik. Lepo je od Tebe! Pač si lahko mnogoteremu imovitejšemu dečku za zgled požrtvovalnega in zavednega mladega Jugoslavana. Bog Te živi!

Dragi gosp. Doropoljski!

Letos sem si tudi jaz naročil „Zvonček“. Jako mi ugaja, in težko pričakujem vsake njegove številke. Hodim še v šolo v tretji razred na Prihovo. Prihova je vas s šolo in farno cerkvijo na prijaznem hribu, ki je z njega lep razgled. Najbolj mi veseli biti mornar.

Pozdravlja Vas

Rudolf Fink,
Preloge pri Prihovi, p. Konjice.

Odgovor:

Ljubi Rudolf!

Mornar hočeš biti — z brzo barčico bi pa rad plaval po lepem, velikem morju — po našem morju! Trdno upam, da se Tvoja in moja želja izpolni. Spomni se mojih besed, ko bo naš prapor ponosno plapolal na Tvoji ladji! Bog daj srečo junaško!

Dragi gospod Doropoljski!

Lani sem si naročil „Zvonček“, ki ga jako rad čitam. Najbolj mi je bila všeč po-

vest „Kekec na hudi poti“. Star sem 12 let. Študiram privatno I. razred srednjih šol.

Pošiljam Vam zgodbo o ptičku. Priobčite jo v svojem kotičku. Pa ne v koš, upam, da le v kotiček z njo!

Okolo cerkve Sv. Roka je pet visokih smrek. Na najvišji smreki imajo vsako leto liščki mladiče. Pa tudi letos so jih imeli.

Ko grem nekega jutra v cerkev, vidim pod največjo smreko mladega mrtvega ptiča. Okolo njega pa je bila vsa zemlja opraskana od krempljev. Ko si to ogledam, vidim ob smrekovem deblu negodnega mladiča, ki je milo čivkal. Kako se mi zasmili to ubogorčevče! Zato ga rahlo primem ter ga nesem domov. Doma mu nasteljem v kletko ter ga položim vanjo, tudi zrna mu dam. A ptiček se ne gane. To me je jelo skrbeti. Začnem premišljati, kaj bi napravil. A kmalu uganem. Velim bratu, naj vzame lestvo, žrebelj in kladivo. Jaz pa vzamem kletko s ptičem. Greva nazaj k tisti veliki smreki pri cerkvi. Postavim lestvo k deblu ter splezam po njej. Pribijem kletko k deblu. Potem grem dol ter skrivaj gledam, kaj bo sedaj. Nena doma prileti starka ter žaluje za izgubljenem. Ko pa sliši glas svojega otroka, prileti v kletko s črvičem v kljunu, ki ga je prinesla za lačnega mladiča. Mali ptiček hlastno použije zajtrk. Stara se pa vrne v gozd ter išče hrane. Jako sem se temu čudil.

Tako je minul en mesec. Večkrat na dan sta priletela oba stara ptiča ter mu pridno nosila potrebne hrane.

Ko pridem nekega večera po navadi k ptiču, pa kaj vidim? Ubogi ptiček je dobil glavo med žico in je tamkaj obvisel. Bil je že lepo pisan in goden in lepe pesemce je že čivkal moj ubogi lišček. Sedaj pa je obvisel mrtev med žico. Kako mi je bilo žal za lepega ptiča!

Lepe pozdrave Vam pošilja

Martin Mordej,
Sv. Rok ob Sotli, Rogatec.

Odgovor:

Ljubi Martin!

Res, lep in dober namen si imel s svojim liščkom, a preden je poletel ptiček v zlato svobodo, ga je dohitela nesreča, ki

— pravijo — nikoli ne počiva. Morda pa je malo krivde tudi na Tvoji strani, ki je pa seveda nisi storil namenoma. Ali so bila vratca v kletki vedno zaprta?

Dragi g. Doropoljski!

Prvikrat vam pišem nekoliko vrstic. Vesel sem pričakoval Vašega „Zvončka“. Dobil sem ga, ko sem prišel iz šole domov. Mati me je poklicala: „Ivan, tu imaš Zvonček: po pošti je prišel!“

Pozdravlja Vas

Ivan Engelman,
učenec IV. razreda v Kranju.

Odgovor:

Ljubi Ivan!

Želim, naj Te ljuba mati še večkrat razveseli s tako prijetno vestjo, kadar se vrneš iz šole domov.

Gospod Doropoljski!

Jako se mi je priljubil Vaš „Zvonček“. Prav rad ga čitam. Jaz ga ne naročam, ampak moja sestra Milica. Prilagam tudi to sliko, da mi jo priobčite v „Zvončku“.

Vaš

Josip Globevnik,
učenec IV. razreda v Novem mestu.

Odgovor:

Ljubi Josip!

Tvoja slika še ni taka, da bi jo mogel priobčiti v koticu. Narišal si morje in ladje na njem, Solnce kuka izza gor, po obzorju letajo ptice. Dobro! Ampak premajhna je še Tvoja spretnost, a slika ima prevelik obseg. Vadi se vztrajno — pa nam sčasoma narišeš kaj lepega!

Gospod Doropoljski!

Sedaj Vam pišem prvič, ker šele letos dobivam „Zvonček“. Tukaj sem samo jaz, naročnik „Zvončka“ in ga jako rad berem. Hodim v ljudsko šolo v Rilčovsu. Čez poletje sem oproščen in pasem živino pri nekem kmetu. Doma sem v Želučah v Rožu na levem bregu Drave. V Rilčovs je pol ure. V Podgorje v Rožu se vozimo s čolnom čez Dravo. V Št. Jakob v Rožu imamo eno uro daleč. Zadnje mesece so bili v Rožu večkrat boji, posebno pri Borovljah in pri Področici. V Št. Jakobu so Nemci s topovi streljali na cerkveni zvonik in so ga hudo poškodovali. Tudi nekaj poslopij je zgorelo. Slednjič so se Nemci umaknili. Naredili so veliko škode. Jugoslovani so pripeljali živeža in tobaka. Mi smo za Jugoslavijo. Nekateri so za Nemce. Čez nekaj mesecev bomo imeli glasovanje. V Rilčovs sta prišla slovenski učitelj in ena učiteljica.

Prejšnjega učitelja so odpeljali na ljubljanski grad, ker je delal za Nemce. Eden je pa šel k nemški vojski. — Rad berem slovenske knjige. Naučil sem se sam doma. Ima mati Mohorjeve bukve. V šoli smo se samo v I. razredu malo slovenski učili. V drugem in tretjem pa nič. Kdaj mi zopet pošljete „Zvonček“?

Pozdravlja Vas Vam vdani

Valentin Sitter,
učenec v Rilčovsu na Koroškem.

Odgovor:

Ljubi Valentin!

Pismo iz jugoslovanskega Korotana — pozdravljeno! In pozdravljen ti, moj ljubi koroški rojak! Sedaj živiš v svobodni domovini. Tudi Tvoja dolžnost je, da pomagaš glasovanju do popolnega uspeha. Prej so koroške Slovence zatirali, sedaj se jim pričena novo življenje. Vsi, kar vas je zavernih mladih in starih Slovencev na Koroškem, morate takoj na vztrajno delo, da ostanete za vekomaj združeni z Jugoslavijo! Naša je dragocena Koroška in naša ostane! Vzpodbujaj svoje prijatelje in znance, naj nihče ne stoji malomarno ob strani v tem odločilnem in resnem času! Vsak mora na delo! In ko dorasteš, boš imel sladko zavest, da si v mladih letih storil v polni meri svojo domovinsko dolžnost! Bog živi jugoslovanski Korotan!

Dragi gospod Doropoljski!

Danes se pridružujem Vašim koticarkem kakor tudi „Zvončarkem“. — Obiskujem šolo pri Sv. Duhu na Stari gori ter zahajam v I. oddelek 4. razreda. Za razrednika imam gosp. nadučitelja Fursta. V šoli imam vse predmete enako rad, ker so nam vsi potrebni za življenje, drugače se jih ne bi učili.

Tukaj nimamo niti 2 in pol ure do nemške in madžarske meje. Nemcem in Madžarom se strašno cede sline po naših lepih Slovenskih goricah. Zato pa tudi močno pritiskajo na naše jugoslovanske fante v Radgoni in Radincih.

Sedaj Vam pa povem največji ponos naše župnije. Naš prvoborilec, ministrski podpredsednik dr. Anton Korošec je zagledal v naši župniji luč sveta in je torej naš najstari rojak. Meseca novembra preteklega leta smo imeli pri njegovi rojstveni hiši njemu v proslavo veliko manifestacijo. Pri tej proslavi je godba prvič zasvirala našo vzvišeno himno „Lepa naša domovina“. Jaz sem deklamiral lepo Gregorčičevo pesem „Zedinjena Slovenija“. Ob koncu manifestacije je zaklical gosp. župnik: „Živel

dr. Korošec!" kar vzkliknem tudi jaz: „Živel dr. Anton Korošec, naša dika, naš ponos, slava ti. Živela svobodna Jugoslavija pod vladarstvom junaškega regenta Aleksandra!"

Sedaj pa moram končati. Ali se smem še oglasiti?

Cez hribe in doline Vas pozdravlja
Vaš vdani

Ludvik Domanjko,
učenc v Žihlavi.

Odgovor:

Ljubi Ludvik!

Še na stara leta se boš z radostjo spominjal onih mladih dni, ko si navdušeno vzklikal naši skupni domovini Jugoslaviji in njenemu odličnemu sinu dr. Korošču. Če homo edini in složni, ostanejo vsi napori naših nemških in madžarskih sovražnikov brezuspešni. Naša združena moč je nepremagljiva. Tega se vedno zavedaj!

Dragi g. Doropoljski!

Vem, da Vam ne bo nič kaj všeč, da Vas s tem pisemcem nadlegujem. Jako rada čitam „Zvonček“, ki si ga izposojam pri 7. letu v III. razred II. odd. v Pristavo. g. naduč. Francu Zopfu. Že hodim v šolo Učim se prav rada risanja, petja, prirodoslovja in veronauka. Ko izstopim iz šole, se pojdem učiti za šiviljo v Maribor. Težka bo ločitev od mojih domačih prijateljev. Najljubša mi je sosedova Minka, ki se z njo poigrava v prostem času. Veselo je na gričku Sv. Urbana, kjer stoji moja rojstna hiša. V „Zvončku“ sem našla mnogo premičnih pesem, tudi jaz sem si eno izmislila, če dovolite, Vam jo pošljem. Imam tudi brate in sestre. Najmlajši dveletni Rudolf je časih prav dobre volje. Jaz in Slavko pa hodiva še v ljudsko šolo. Imela bi Vam še mnogo zanimivega povedati o našem čarobnem kraju, pa se bojim, da bi bilo moje pismo preobširno, zato ga za danes zaključim in ako boste zadovoljni z mojim pismom, Vas bom večkrat obiskala. Prosim, potisnite me med svoje koticarje. Košek pozdravov od Vaše vdane

Mire Sovinčeve,

Sv. Urban pri Pristavi, Jugoslavija.

Odgovor:

Ljuba Mira!

Narobe — prav všeč mi je, da si se tudi Ti pridružila mojim koticarjem. To ni nadlegovanje, to mi je veselje. Oglasi se večkrat, tudi svojo pesemco mi pošlji! Uživaj s prijateljico Minko veselje na gričku Sv. Urbana!

Dragi gospod Doropoljski!

Oprostite, da se Vam drznem pisati prvo pismo. Stara sem 12 let. Hodim v 4. razr. 2. odd. Učim se prav dobro. Pri gospodu učitelju dobim vsak teden lepe knjige za čitanje. Najrajša čitam „Zvonček“. Posebno me veseli, kadar čitam Vaš cenjeni kotichek. Ker vidim, da Vam pišejo učenci, sem se Vam drznila pisati tudi jaz. Prosim Vas, da natisnete to moje pismo v svoj kotichek.

Vljudno Vas pozdravlja Vaša in
„Zvončkova“ prijateljica

Žarkica Rožmanova,
učenka štirirazredne ljudske šole
v Sromljah.

Odgovor:

Ljuba Žarkica!

Praviš, da se prav dobro učiš. To je lepo priznanje. In tudi pravilno je tako, saj se obeta od mladostne pridnosti korist Tebi in narodu, ki mu je treba pridnih in pametnih ljudi.

Ljubi g. Doropoljski!

Postal sem naročnik „Zvončka“ in prejel 1. in 2. številko, ki sta me jako razveselili.

Ker vidim, da se radi ukvarjate z mladino, sem se tudi jaz odločil napisati Vam nekaj vrstic. Da Vam ne vzamem v „Zvončku“ preveč prostora, se omejim samo na to, da Vam naznanim, da obiskujem IV. razred ljudske šole v Kranju. Star sem 9 in pol leta. Učenje mi gre časih bolje, časih slabše, vendar toliko povoljno, da mi ni treba nad njim obupati.

Spoštljivo Vas pozdravlja

Franc Poljanšek,
učenc IV. razreda v Kranju.

Odgovor:

Ljubi Franc!

Z učenjem je seveda križ — to je po priliki tako kakor z vremenom: zdaj je lepo, zdaj grdo. Vendar je nekoliko razlike, ker je učenje odvisno tudi od naše dobre volje. Kadar hočemo — gre, kadar nečemo — pa se upira. Dobra in resna volja je velika moč.

Dragi g. Doropoljski!

Tudi jaz sem se namenil z velikim veseljem, da Vam pišem o tem, kar mi teži srce. Upam, da ne bo romalo moje pismo v koš. Z velikim veseljem sem prejel prvo letošnjo šte. „Zvončka“, ker sem ga šele letos naročil. Takoj, ko odprem prvo stran, sem videl zgoraj lepo vinjeto in na drugi strani zopet sliko, na 3., 4., 5. itd. To je bilo

moje največje veselje in največje zanimanje do tega mesečnika. Od samega veselja nisem vedel, kaj bi počel. Prelital sem ga do konca in zopet pričel od kraja. Na strani 32. sem videl prvič obraz slovenskega umetnika Dragotina Humka, slikarja. Nikjer še nisem videl nobenega sedanjega slovenskega umetnika. Tega umetnika še nisem zasledil ne v razglednicah, ne v Dom in Svetu in nisem videl še v nobeni knjigi in ne nikjer njegovih risarij, ki mi jako ugajajo.

Iz „Zvončka“ bom lahko večkrat kaj prerisal, ker za risanje živim. Ko bi moral pustiti risanje, rajši umrjem. Kakor sem videl v prejšnjih letnikih „Zvončka“, ste sprejemali v svoj kotiček risbe mladih umetnikov, zatorej ne vem, ali jih sedaj še sprejemate ali ne. Prosim Vas, da mi to naznačite v kotičku; z velikim veseljem bi kaj narisal.

Upam, da mi ne zamerite, ker Vas nadlegujem in Vas prosim, da me uvrstite med druge kotičkarje. Drugič Vam pišem že kaj več, če to dovolite, posebno pa, če bom smel kaj v kotiček narisati. To bo veselje!

Prav prijazno Vas pozdravlja

Melhior Maleš,
kiparski učenec v Kamniku.

Odgovor:

Ljubi Melhior!

Jaz pa sem z velikim veseljem prejel Tvoje pismo. Res mi je v zadoščenje, da Ti zbuja „Zvončkove“, oziroma Humkove risbe toliko zanimanja. Naj dvigajo Tvoje navdušenje in Tvojo deloljubno moč, da se razviješ sam v odličnega slovenskega umetnika! Kakor razvidim iz pristavka k Tvojemu inenu, si se lotil kiparstva — pač lepe in odlične umetniške stroke. Uči se vztrajno na zgledih velikih mojstrov! Z zanimanjem pričakujem Tvojih risb, ki jih bom rad porabil v svojem kotičku, ako bo do odgovarjale svojemu namenu!

Ljubi gospod Doropoljski!

Zmeraj sem mislila, da Vam naj pišem. Videla sem, da z odlašanjem nič ne opravi. Stara sem 14 let; hodim v III. raz-

red ljudske šole v Pristavi. Imam mnogo prijaznih prijateljev.

Imamo jako dobrega g. kateheta. Imam tudi mnogo sestric in dva brata, ki sta mlajša kakor jaz.

Jaz sem Slovenka, ki ljubim svoj rod, ostala sem Slovenka in Slovenka tudi ostanem.

Najbolj me veseli uk na pamet, čitanje, pisanje, računanje, zgodovina in veronauk.

Jako rada čitam Vaš „Zvonček“, ki mi prav ugaja.

Drugič več. Prosim, priobčite moje pismo v kotičku.

Prosim za odgovor!

Z odličnim spoštovanjem
Vaša

Fanica Jurječeva,
doma v Dolu, pošta Pristava, Slovenija.

Odgovor:

Ljuba Franica!

Da, tako se mora glasiti odkrita in zavestna beseda: Slovenka sem in Slovenka ostanem! Še več moraš danes reči: Jugoslovanka sem in Jugoslovanka ostanem! — Naša domovina je velika in lepa. Ona je naša, mi smo njeni! Naj živi in se krepi v delu in ljubezni svojih otrok!

Dragi gospod Doropoljski!

Danes Vam pišem tudi jaz nekoliko vrstic. Stara sem 13 let, učim se najrajša branja, pisanja ter zemljepisja in ročnih del. Za razrednika imamo gosp. Germka. Hodim v IV. oddelek II. razreda. Prosim, denite te vrstice v svoj kotiček!

Presrčno Vas pozdravlja

Pavla Lipovškova
v Krašnji pri Lukovici.

Odgovor:

Ljuba Pavla!

Učiš se rada samih lepih in koristnih predmetov. Za bodočo gospodinjjo je posebno važno, da je spretna v ročnih delih. Vedno je treba kakih popravil na perilu in obleki, ki jih spretna in štedljiva slovenska žena sama izvrši, ako — zna. Vsako pošteno delo je človeku v čast.

Naše upravništvo v Ljubljani, Frančiškanska
ulica šte. 6/I, ima še v zalogi:

„Zvonček“, XVI. letnik, nevezan 8 K, v navadni vezbi 10 K,
elegantno vezan 13 K.

„Zvonček“, XVII. letnik, nevezan 8 K, v navadni vezbi 10 K,
elegantno vezan 13 K.

„Zvonček“, XVIII. letnik, nevezan 8 K, v navadni vezbi 10 K,
elegantno vezan 13 K.

„Zvonček“, XIX. letnik, nevezan 8 K, v navadni vezbi 10 K,
elegantno vezan 13 K.

== Nenavedeni letniki so pošli. ==

V zalogi Društva za zgradbo Uči-
teljskega konvikta je ravnokar
izšlo z dvoglasnim stavkom s sprem-
ljevanjem harmonija d v o i e
n a r o d n i h h i m e n : „Bože
pravde . . .“ in „Lepa naša do-
movina“. Cena komadu 1 K, po
pošti 1 K 20 v. — Naročila sprejema
Učiteljska tiskarna, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Širite in priporočajte naš list!
Lepa knjiga je najlepše darilo!

